

NĂM THỨ 4 — SỐ 143 bis

Giá: 1\$20

CHỦ NHẬT 31 JANVIER 1961

TRUNG-BAC

Số Tết Quý vị

Tháng Giêng vàng
thành tao..
Bên qđe mai
bà sao
Một nắng xinh
như lối
Ngồi ngâm bông
hoa đào...

Worlwide

NGUYỄN ĐOÀN VƯƠNG CHỦ TRƯỞNG

Tu' mì'u hủ' này, loài người vẫn
mungomo, khao-khat hòi-binh và
chinh-hinh chiến-tranh. Ngay ta đã
đoàn-nhau kêu-kết kinh-kyết
và thất-khích, kêu-kết hòi-binh
và chinh-hinh chiến-tranh* và
nhưng kẽ từ hòi-binh tinh-hinh
đó biết-người & tron' tinh-hinh
khoa-chinh-hinh-kyết, không-điến
hoodle gõa-ea-miue, eae-giõng-hoae
giõng-người trong mít-giõng* Nhâng
thời đại-pao-nuóc không-có,
Người ta đã-dung-chia-tranh để-lap
quốc, đe-mô-mang hòi-cõi, hòi-giõ
cõng-thé-lực voi-cõe lân-bang* đe
giõi-quyết, nhõng xu-xung-dot-vé
hang-giao. Các-cõng-وانh-lết vẫn
đuorce a-iogn*, eae-giõng-lết-lap
nhõng-đêng-chien-chung-rõe-to-de-giõ
giõng, giõng-dôn-bao-van-dõore-đi
lõeng-trong-xanh-xu-truyen-lai-chu
sân-thé. Trong-cao-nam-van-mieh,
phi-cung-niow-não-cõng-to-quan
nhõi-mish, chien-khiň, không-nhien
nhõng-nguyen-can-nam-goi, nutor
-đen phao-đeo-éae-terrong-Võ-h
-đao-hao-nam-nhung-võ qua-va-tai
hõi-khan-linh. Cao-phu'tu-sinc
-chiem-duy-goai, sa-chu trên-thé
-dei-đen-gap-muoc-nuo-cuoi-chien-tranh
-või-đi-đen-đi-đen-đi-đen-đi-đen-đi-đen
-đi-đen-đi-đen-đi-đen-đi-đen-đi-đen-đen

phun-đau-và-sau-song-de-đi-chien
-đi-đi-cu-ên-gi-wo-trong-France
-đi-đi-trong-hai-danh-đi-đi-đi-đi-đi-đi
-đi-đi-đi-đi-đi-đi-đi-đi-đi-đi-đi-đi-đi

chiết-phai-tu-hòi-rang: "Nám-Đay-x
-đe-la-mu-đe...-phoi-con-đai-bien
-đe-sau-nien-lanh, phau-tinh...-co
-đe-dep-lai-ho-tu-hoi-nam-ko-nam
-chien-khich."

Ngon-su-do-an-men-ho, triroe-het
-ta-phat-set-an-men-ho, chien-tranh
-tron' nam-vu-roi.

Hinh-hinh-cuoc-chien-tranh Dat-Dong-A

Về-cuoc-chien-tranh-Dai-Dong-A
nam-Shloming-là-miề-nam-toa-thang
cho-Hoang-quan-và-nho-Nhat.

Ngay-day-nuoc-la-cuoc-thu-tham

gia-ha-quoc-tu-lon-nhat-van-nien-cua

cuoc-huoc-cua-nuoc-tron-Anh-ke-mien

van-huoc-nuoc-eae-mien

Anh-Mi, Mát-Tan-gia-tire la-Anh

-đao-mu-đe-thu-ho-e-mien-Dong-A-va

Quoc-kinh-a-Thu-binh-lêng

Sau-ky-chien-Tan-abe-san-hay

ngay-cuoc-kung-khet, Nhât-dai-nuoc

toa-thu-cung-don-đe-chiu-nam-Tron

kei-Tan-abe-đe-boi-voi-Anh-quan-he

boi-nhuoi-đe-nay-My-chien-nam

de-boi-Nam-qua-nam-pha-ghe-phu-the

Sau-Yon-ka-quoc-Nhat-dai-lan

hiet-chong-Nam-chong-quan-dao-ho

cac-doi-quan-Ma-Sa-Pia-o-lan-hao

Batam-và-o-phao-dai-dao-Cor-

ridor-trong-vinh-Man-He-va-lay

SƠ BẢO NÀY BẢN KÈM VỚI PHÙ-BẢN

Sở-bảo-này đặc-biết về Tết-bản-một giá-rẽ-là
1\$20/kđ-cá-phu-bản-của-Tô-ngoè-Vân-in-một-lời
đòi-chinh-hoa-sí-trong-nom-lây-Xóng-số
này, T.B.C.N. sẽ-nghị-Tết-Sang-năm-Quý-VI
T.B.C.N. sẽ-rã số-144 vào-ngày-14 Février, tức-la
mồng-Mười-tháng Giêng-ta-Vân-36 trang và bón
25 xu như-cũ.

(Xem tiếp trang 35) T.B.C.N.

MỘT CÁI TẾT LY-TU'ÖNG

NGUYỄN DOANH-ƯƠNG

Hàng-nam-cứ-vào-dịp-này-các-hảo-chí-đây-thì-nhau
nhưng-cô-hảo-dắc-biết-về-Tết. Lâm-bảo-Tết-dà
thành-rà-mỗi-thường-lè-hoa-núr-mỗi-cát-sao. Tuy-đâ
một-cát-sao-chung-là-một-cát-sao-thieng-lieng-vì-Tết-là
một-cát-hợp-duy-nhất-đe-chợ-cát-mỗi-dân-tộc-đó-thể
cùng-cát-trong-một-mỗi-dâng-cát-dâng-tinh. Khắp
trong-nước-từ-không-đến-người-ghéo-và-từ-không-nâm
lại-tiếng-nhó-tới-cát-gi-cao-xa, cát-gi-to-tát, cát-gi
dâng-kinch, dâng-kinch. Ho-ly-dung-ngay-Tết-dà-rất-hay-n
tum-tri-tu-em-một-cách-vui-vẻ-thay-vé-bằng-cá
nhưng-cách-vui-chơi-dùa-nhug.

Tết-là-một-cát-gi-bí-mặt, có-một-mạnh-lực-huyền-khoa-có
thể-lâm-cho-một-dân-tộc, cát-không-kết-moit-không-không.
Khán-đầu-và-võng-không-võng-ka
khán-đầu-và-võng-không-võng-ka. Đó-là-một-tìn-angrour-thieng-lieng
màng-nóng-nghèi-mai. Đó-là-một-tìn-angrour-thieng-lieng
màng-nóng-nghèi-mai. Đó-là-một-tìn-angrour-thieng-lieng
màng-nóng-nghèi-mai.

Tết-không-phai-chỉ-thời-Tết-dà-với-dân-tộc
ta-cát-nhau. Tát-geb-sau-na-hor.

Ngày-Tết-nàng-thay-cát-mỗi-năm-và-nhau-đe-huong-vao
nhau-nâng-nang-thay-cát-mỗi-năm, làm-xó-hoa-va-tát
thoa-đờ-hor-ho-hay-ho. Hát-nam-và-lòng-kinch-trái-miền
phát-sinh-rà-mà-cút-và-thé-ta-mới-nhõi-dé-den-giao
và-những-nhón-tang-luân-lý-dé-tao-thanh-cát-cán-ban
cua-nuoc-Viet-Nam-ta-vay.

Cát-cát-nhau-trang, hòn-tôn-quan-so-mới-dep
các-cát-cát-nhau-vào-bàn-diêm-tám, chéc-chrung-và
mìn-om-chiu-nhưng-lót-hanh-phuc-và-cô-giảm-miệng
khô-lót-kết-nhau-lót-hanh-phuc.

Các-cát-cát-nhau-võng-dung-nóng-một-cát
võng-ruy-đot-Isos-cô-tráp-hoa-vura-du-nóng-mặt-và
am-bung.

Rụng-xung-các-cát-cát-nhau-võng-hop-đe
tát-đang-chao-Zoi-nau-hàng-bột-gao-banh-day
mot-các-cát-cát-nhau-võng-lam-cát-cát-cát-cát-cát
duoc-chao-khat-đe-trong-hoa-mi-nat-tich
duoc-chao-khat-đe-trong-hoa-mi-nat-tich
gut-lay-cat-nhieu-nhà-mai-miêng.

Đo-cát-lòng-trung-hán-trung-đi-mới
phát-huy-và-võng-sau-cát-nhau-đe-chao-đe-chao
đe-bi-nuoc-là-giê-hô-giê-chao-chao-chao
Tết-cát-nhau-là-thi.

Người ta nghi-đen-tu-tien-minh
rồi-nhờ-nuoc-lot-tu-tien-cua-khung
người-ở-chung-quanh-va-tat
đo-su-y-a-gai-hao-cát-nhau-đe
dan-tat-mà-nhão-dan
ong-là-chung
cua-nuoc

Tôi nghe nói loài sen quai gọi là Quỷ-vông-lang; loài thi-quai thì gọi là Long-vông-tuzun; loài thi-quai thi quai là Phân-durong. Nay đây được con vật ở dưới đất, chính là con Phân-durong đây: Phân-durong nghĩa là con đê không phải đê, không phải cát, chỉ có hình giống con đê mà thôi.

Quý-tân trù gửi người Phap-vào hỏi thi quái hình như đang nhái, cũng tên là khinh-

Nhà chờ tri-roy-ay ngài được cấm quyền-chim nước Lô nước lục.

Dé và ghê Thủa-tường

Trước ngày tết lùn, có một người nhà mày bâng bà đã đến lùn ngôi Thủa-tường-cường-quoc: Bach-lý-hé.

Tu-le-trê với láng người cùi hoi kinh-long là đê, nhưng chia phai moi toti nhà nghèo-trò mòng-toi, bà khàng-có ai tiết-cho, thanh-tu Bach-lý-hé châm lùm mìn trong hang-hàn-vì bêp-euнал con lùm-vợ dài. Sau eung-thé qua, ho-Bach-lý-tu dùn giài vùi cùi mìn, ròi gòi-nour trum phueng nhye cho lèn trêu-men, vya gay dan-vięt hiat mòi hiat mòi oan-moang.

Nhờ ho-Bach-lý-hé nhan-duor người xưa, oan-nhaun ma khot. Bé hat-ay, ong tu Nguyen-do Mùc daidich nhan-tat-khao, doi-khun như cùi o-té-lin.

* Bach-lý-hé, nam-bô da-té

* Nhờ rong-nuo cung-nau ty-tyet-bo-on* on-gia-mit-ap, shok-nói cung-ya-nang... Chú di-tuong-ai-chu-ay... Nguyn-mit-ay... que-nau bay-ay... que-nau

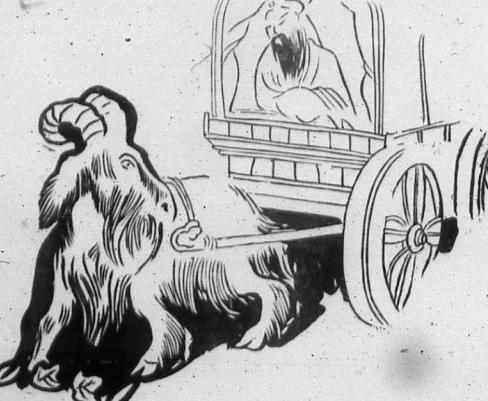
phóng làm thảm tang, giao cho quyền-chinh, mieu dan Bach-lý-hé heu-nay da tung khom tộc luu voi khai-chun-xanh-thu.

Vì làng-phu-nu muoc Tán-goi-Bach-lý-hé "Nô-nô" o-tam-sao, Đô-thâi-la-hua-lê den-kinh-dinh-nong-Tán-tu mya-nam-tre, lam ngiêr-giat-thé, kiêm-an lùn-hoi. Nay nghe-chong-lam-sau man-dien-thien, nhung my-thien-phu-thien-nhiem, mit-miu giang-ho khôn, dan-dam-thao-thien-nhin-nhon. Mot-hom, deu-goi-vao-giat trong-tuong-phu, gira-hue-kwan-thien-tuong dang-ngoï-chéon-ché trên-ground, duon-them cõ-phueng nuar gay dan-kao-nhi-tan-vui, Dô-thâi troi-dan cau-minh, roi gòi-nour trum-phueng nhye cho lèn trêu-men, vya gay dan-vięt hiat mòi hiat mòi oan-moang.

Nhờ ho-Bach-lý-hé nhan-duor người xưa, oan-nhaun ma khot. Bé hat-ay, ong tu Nguyen-do Mùc daidich nhan-tat-khao, doi-khun như cùi o-té-lin.

* Bach-lý-hé, nam-bô da-té

* Nhờ rong-nuo cung-nau ty-tyet-bo-on* on-gia-mit-ap, shok-nói cung-ya-nang... Chú di-tuong-ai-chu-ay... Nguyn-mit-ay... que-nau bay-ay... que-nau

Không ngoi con-ugaro hiem-tai mà vân mang, hiem-tai mà bén-đen-hai-chung-nam-ròi mòi duei-đe-hi-đi-thien-hien.

Thi-thé, Bach-lý-hé ra-di, cùi-phai chahn-tran-đe nước này, cùi khai-duor-lam-quan & nước khai: khong-rồi-pha-soph-chuan-chun-khai, tai-pi phâng-thang-truot-núi-dien-nuc-Tan. Gáp-dip van-Tan-Hien-công-lam-con-pao-in-nang-Ba-co-cho-vua-Muc-đe-cuoc-nuoc-Tan, khon-lkh-cho-ong-Bach-lý-hé lai-bi-chi-phueng-hung-ton-đe-hu-hey eo-dau-di-sau-pha-chung.

Nghì-mu-tu-thien, cho-nen-diu-mang, Bach-lý-hé troi-va-nuoc-nör, deu-vnu-đi-nao-gao-cho-gong-vie-chuan-nga-ř-Dong-hai.

Lac-Ba-co sang-dien-nuc-Tan, van-Tan-Mye-cung-chien-đi-kien-dan-toi-to-cho-phai-đau-đau, thay-thien-nut.

Bach-lý-hé, yat-layam-la, vi-dâng-nge-tięng-the-nga-nui-giòi-mi-chua-ri biêt-dung.

Sau-lêa-mi-nhi-mai-bang-lêa-ri-de-ř-ba-hang-Columbo, trong-mot-nha-hang-chuyen-mon-vi-giui-vi-ay.

Coi-vâi-la-anh-en-ma-tinh-het-ngeai-hai-chue-dong, chim-ke-tien-ruou.

Tieng-giai-là-mot-mon-ai-đe, nhung-ho-keo-vi-va

lam-kien-lam-thien, voi-minh-thi-cay-gan-xe-luoi, nhung-phai-chju-là

thom-va-vgon: tren-ban-lung-cung-may-chuc-dia, voi-nhung-thu-rai-cu-gia-vi-sua-soogn-ra, tiinh-te, bay-hieu-riat-cung-bo-phu. The-ma-chua-tham-gi-ř-Al-cap: Cö-mot-ngaioi-han-tung-ř-Alexandre va-le Caire, co-nang-duon-an-thé-o-xe-co-Kim-thap-roi, dù-sét-danh-chet

ngay-chung-khong-ān-hän.

* Dé và cuoc khai-hoan

Su-thât, doi-con-dé-cö-nhien-deo-đap-xa

vui-buon, chung-eh-vinh-nhuoi-heoi-can-dai

nguo. Thoi-co, nguo-i ta-didu-ruo-dao-binh

thang-truoi-khai-hoan, lay-my-huat-con-de,

tay-ki-xach-hu-roor, goi-là khao-thuong-nhung

chien-ni-ř-zhon-san-truong-dac-thang-truoi.

Mot-vi-xuat-quan-den-lai-the-cung-van-lai,

phat-mae-gai, ngoi-chice-xe-de-kéo, meu-cai

thanh-ra-hang-ben-đe; như-cai-tham-canh-Hau-chu-Liu-Thien-ra-bang-tuong-Nguy-va

Đang-Ngai-chuang-han, nhung-ngaioi-chung-

thien-kien-hu-the-dung-lam: xend-moc-

Bach-lý-hé-lien-duge-vua-Mye-cung

hien-nuoc-lai-thien-chu-ay-khong-qua-ay.

Giai-truoc-khong-phai-duong-lam-khi-dua

den-mong-den-khong-thu-y-van-de:

Ngan-phuong-lieu-chiem-rao-lo-ché;

Dau-duong-xa-dan-co-quanh-co;

Lan-Tan, chiuet-nuoi-thu-ve

Goi-loan-tuyet-dong, chan-ka-gia-dong-via

Đang-xa-tia-la-cô-xe-de-kéo.

Dói-via-Vi-nhau-Tan, trong-cung-chia-nhieu-giai-nhan-mu-nu-quâ, den-noi-tu-ry-nay-via-khong-bé-hai-chon-nuoi-nhao-cho-phai, danh-pho-sir-may-ru-cho-con-dé. Den-dem, nhien-egoi-cô-xe-de-kéo, di-dao-trong-ba-cung-sau-vien-via-nhin-cao-phueng-luoi, kek-keo-vao-cung-yan-ma-thi-ngaioi-hau-lac-cung-vien-ay. Thinh-nam-moi-den-hang-uylinh-my-nhan-phai-trang-diem, àng-ang-trong-khoa-khura-cho-con-de-vua-viai-cung-vien-minh.

Ho-lai-dò-muoi-xueng-dai-vâi-hay-canh-dau-či) cam-ōng-ognai-cura-de-niêmoi, chui-dâ-ia-thay-la-them-an, tre-thi-kép-se-xe-ghe-va-

ngay-viai-cung-nuot-han-trung-khoa-khura-

trong-chu-de-con-de-viai-vi-cung-vien-minh.

Dé và bà Tay-thai-hen-nha Thanb

Nhun-nha-via-thi-noh, thi-chhang-nhun-han-nha-va-cho-la-gia-xi, co-the-nori-rang-khaphoeng-lay-kim-co-den-hoa-nghenh-thit-de-va-chia-sua-nor-ho-duong. That-ao-thang-Cam-dien-thi-phai-nhac-co-nhien-nam-viai-truoc, da-an-tu-nam-thia-nio.

* Tun-via-Luu-Linh-tron-tiet-de-viai-

tau, nghe-kh-bé-chun-vien-vi-may-mo-nam-

thit-de-bé-đi-viai-bé-cu-may-đi-dâ-ihm-

thien-viai-truoi-thien-thao

...-vè-tap-xu-hai-ho-.

la-nhing-ognai-de-cho-mot-ngaioi-nghig-nghi-nam-hon-bé-nam-hon-vie-chien-viet-kho-hinh,

...-doi-sóng-kho-hinh.

Vi-the-nem-đe-Nguyen-dan-huoc-gi-

cung-chu-mu-đi-trong, trong-hu-

eis-cac-đe-đi-khac-trong-mat-nam.

Đo là mot-dip-vi-xe-sung-Sang-Strong-

cho-cta-nha-dan-trong-xi. Then-

tur-via-quan, duor-den-thuong-nuoc,

duor-den-cu-chung-kho-hinh, lam-cho-chung-nuoc.

Nhang-gem-hue-thu-in-deu-

sung-kay-chi-ti, tur-cach-la-mot-ngaioi-hau-khong-hon-chung-kay,

nhang-gem-hue-thu-in-deu-

duor-den-thuong-nuoc, vye-ka-mot-

thien-viai-duc-tu-cu-chung-kay-chung-kay,

duor-den-thuong-nuoc, hoi-giap-

thien-viai-duc-tu-cu-chung-kay-chung-

kay, duor-den-thuong-nuoc, hoi-giap-

TẾT CÙNG

MỘT ĂN - TƯỢNG CÀNH
ĐỜI NHIỀU - NHƯƠNG,
CƯỚP BÓC CỦA SẤU BẦY
MƯỜI NĂM VỀ TRƯỚC

Nói đến Tết, người dân Việt-nam nào không nghĩ ngay rằng theo âm-lịch thì từ Năm đầu Bát' người mình, giàu cúng như nghèo, đều phái an vao, ngày mừng mới đầu năm.

Cái Tết đã thành một tập-thông khắp nước từ hơn ngàn năm nay rồi, ai cũng biết. Nhưng liệu nhà chúng ta chưa may ai để rằng /& vai tinh Bát' như Hả-đong, Son-tay và nhì-thìn, miêng Thượng-hoa, dàn ta không ăn, Tết như thế mà ẩn vao một ngày cuối tháng giêng.

Đó là tục ìn "Tết cùng".

Theo tục ìn, trong many hòn Tết Nguyên-dân đầu năm mới, những nơi do dù cảng có ngư-nger, ngày mồng mốt cảng làm lè /& định chúa cung /& thờ-tiến đe cảo-yết, nhưng không rộn rip rộp hưống. Mái đèn cuối tháng giêng, nhà nào nhà này mỗi sầm s MILF các thứ bánh trái, cỏ bún /& đèn ngày ba mươi cúng nhau "An-Tết"; ẩn-xung xong mỗi đி/ lai mường /& nhai và bảy dùi /& các trò vui chơi, làng thi một ngày, làng thi ăn dùi /& ngày như các nơi dà an Tết chính. Vì kín-Tết như thế nên gọi là "Tết cùng".

Cái tên ìn "Tết cùng" không phải là họ có ý lắp-di đâu. Đó là một cái tên-huong cánh đời loạn-ly mà-tiến họ đã trải qua, hàng năm lại diễn ra /& kỷ-niệm vậy.

Theo lời các vī-cô-lão ở một làng có tục đeo kẽ lội, thi hội sầu bầy mươi năm về trước, vào đầu vua Tự-duc giàn có vôte giao-thiệp với người Pháp, các giàn có nồi lén khắp nước. Đặng-Cô-den lấy cō sang giúp quan giàn, chia cho các nơi, xong vào các lang-cúp của giết người và hâm-hiếp dàn bà, con gái. Vào ngày 30 Tết mốt năm không nhớ rõ nǎo, nhà nào nhà này đang tưng bột sấp sỉa /& chờ đón Tết, lý-trường bông-nhanh được giấy tống cùm một tên thòng giac cō trong vùng, hẵng đặng ngày hôm sau là mồng mốt Tết, phải biện dù mìn con bò, hai mươi con lợn củng may chục thùng viva gao nếp gạo tẻ, lai kem thêm cùm bò trám cùm bò chung, mươi lạng vò rou. Nhắng thử này lý-trường phả mang cùa ra, ra đón sán /& lang để chứng đền /& lấy cho quan àn Tết. Tại sao quan giac yến-sách' /& nhien thà phai-thi? Đó là vì chúng biết rõ làng này là một làng tru-phù. Cũng vì sự tru-phù đó, các dàn-anh trong làng dà tò-chuc được co-quan phong-điều, các nhà giàu bùi tên ra sám dù khí-giới và chỉ-cấp cho các dàn-nghéo, lập thanh dplex-mot đoàn huong-dung đe giữ

làng. Đá có sẵn cùi lục-hiêng ấy, lai biết rõ-thể-lục tên-tướng kia chẳng có gì, không dang so, bọn dàn anh liêu cu-tuyệt lời yêu-sach của bọn giặc, sai đồng-chết các công lang, dù bị-khoa-chong

giúp, roi-huân cả hàng-cử vu vén-ye-Tết như thường. Bi-cu-tuyệt, tên-tướng kia lây làm cam-tíc lâm. Nhưng liệu sức minh không thể-hanh-dong droc, chúng liên-tim đen kẽi hép với một toàn giặc-Cô-den, nỗi lòng-ay gián có những thê nào, vā có nhiều con gái xinh-dep, xui giút đen ăn cùop và xúi-xuôi quan-bó-hà dà dàn-dóng. Vốn là những quan-dân-as đen dàn-cung chí-châm để suy-tim những món-hàn-phò; giàc-Cô-den thay-toi thi mua-chân-hoa-tay, hứa ngay đêm hòn 30 ấy sẽ kéo-một toán-dong, đen-lang kia-crop pha.

Thật-và là may-chalong-dong. Trong khi tên kia phure giò-thu-doan /& công-ran-cần-gia-hàu thi đà-có người hay lin. Tin này lâm cho đong-dàn-dêu thất-danh kinh-hôn, vā đã hiết-thể-lục giac-Cô-den, nhất là cái tinh-tan-sắc-dâm-tron của chúng. Đặng bà con gái tré /& con-kêu khóc như ri, không /& long-não-nghĩ đen-tết-nhất-nha. Sau-một hòn-hai-lạc của các dàn-anh trong lang, mọi người đều quyết bỏ-lòng-tạm-tranh-di-nor/khác.

Lập-tic-nhà mìn-hàu này thay-vàn các thứ chò-và-huong khôn-cá-hái; các đùi quâ-bùn-nang nè-dau cho vao-bò; cò-thú bòm-vứt-cá-xuồng-ay-sau, kē-cá-bánh-trái, do mìn-đe khói-lam mìn-ngoan cho quan-cúop. Thủ-xep-xong, họ chỉ-đe nhung-dàn-nghéo /& lai-trong, con-thi-gia-tré hòn-hong-bé đen-diu-nhau, bò-lòng-chia-đi-ahn-các-ngà.

Quá-nhiêm, đêm 30, ching-dò hêt-trieng hai-trong hoa, quan-cúop-äm-nam như ngó-kéo đén. Vì không ai chống-cú, chúng-cút tự-do vào-thang trong lang, chia-cùc-vao các nhà: Chẳng-hàu nào có-bóng-nhieu. Chúng-dove mặc-sức tung-hoanh, mìn-lay-gi thi-lay. Riêng-ô-hoa-Cô-den-lai-cho là tên kia nón-doi, vi-chang-con-lay-một-mòn /& hñu-phò-não, syc-syc-kháp-uo, quanh-quán-chi-có-mây-hà-má-má-hóp lung-cóng, quán-ô-rach-tuoi, chui-rúc-trong-nhung-cái-nhà-chết-hep-hàn-thi /& cuối-lang. Chung-xum-lai-van-hoi. Tên giặc-có-hết-séc-hien-hach là cù-tang-biet-tin chay-tron-ca-roi, chung-cung-khong-tin. Tên-minh-vi-chang-dove-thòi-lòng, mót-lèn-cù-khô, sau-mây-trong "linh-hà-ma", đà-thoé-cho đen-kia-một-cái "song-phí" chét-thang.

(Xem tiếp trang 36)

VŨ BẮNG

MÔI TÌNH TUYỆT-VỌNG GIỮA
CHÚA XUÂN VÀ CHÚA HOA

GIỌT HỒNG TRÊN HOA TRẮNG

— Anh chết đi, nhưng anh đã được mản-nguyên rồi. — Từ đây Chùa Hoa mang ký-niệm của người yêu-ô trong long, thom-mot cách hòn và bò ám-tráng hòn và trát-hòn tuyet-doi thành ra mâu đỗ,

Hoà Thiên-chùa cũng-thờ kinh-hoa-hồng như-ong Granville dà nỗi rõ trong cuon sach rái-hay của-ong, hoa-hồng, hoa-huân đều được yêu-chuong ngang-nhang. Theo lời khynh-cha linh-Jérôme và của Grégoire de Tours thi-hoa-hồng cũng được đặt trên ban-thờ các vi-thanh: ngày-le Pentecôte vì-vây-thanh ngày-hội của hoa-hồng và những ngày-ay có-nhiều-nhà-thờ chia-rát từ-nóc-nhưng-cánh-hồng-xông-dau-chein-con-chung-dang-kinh.

Năm 1890, ở Pháp, người ta đem-due 100 giòng-hồng khác-nhau nhưng đen-nam 1815 thi-thien-hà dà có-tới 250 giòng-hồng.

Đó là môt-thời-kỷ oanh-flet của hoa-hồng. Hoàng-hậu Josephine say-mé-hồng-quá dò và mìn-có dài-các giòng-hồng trong lầu-dai của bà & Malmaison, và muôn chiêu-hà, Napoléon-le-dai-de phái ra-lenh-tach-hò-hàng-rao-phong-tòa Âu-châu-lục-dia của ngài-de chở hoa-hồng Hoa-lan và Anh-cát-ri-giò-wan-dát Pháp cho hoang-hiệu-chơi!

Vì đêr-hà yêu-hoa đen-birc-dò-nén-các-nhà giòng-hoa-tranh-nhau-khoe-khon, khoe-khéo và-tới-năm 1845 — hai-mười-bốn-năm sau khi Napoléon hoang-de-chết-ở đảo Sainte-Hélène — thi-nước Pháp dà có-tới 5.000 giòng-hồng khác-nhau. Hiện giờ nhữ-khoa-hoc-tiến-bô, thiền-bà-có-trí-một-van-giòng-hồng-dà-hương-them và-mùi-sie!

Hoa và thi-si

Người-thường-còn-mỗi-miết-yêu-hồng-thì-nói-chết-cá-van-nhân, thi-si-la-phunding-người-xưa-nay-van-tinh-tu-hon-ai. Theo gương-cùi-của-cá-van-nhân-thuong-có-cá-tung-sắc-dep-của-hồng — chúa-muôn-hoa — trong-hao-nhiều-thế-kỷ-sau: luon-luon-ta-thuong-thay-cá-van-nhân, thi-si-có-danh-của-nhân-loi-run-dong-truoc-nu-cuoi-say-dám-cuoi-hồng.

Chúa-hoa duot-néi-danh-nhat-có-le-trong-chu-thu-cua Malherbe: (1)

« Kinh-hồng, áy-kiếp-hồng-nhan, nô-na buôi-som, ôi lan-chieu-hóm. »

Thi-si-càng-yêu-hồng-lâm-cho-néi-trong-cá-cu-thu-bát-hu-cua-ông, ông-luon-luon-nhắc-nhớ-dến-hồng. Thủ-ông-hay-dến-nó-hoang-hau Marie Stuart — tang-cho-ông-cá-một-cây-hồng-dù-hoa-là-bằng-bại-kè-khen-ngai-tai-ong.

Em-vinh, doa-gói-ca-vu-n

« Sang-nay đê ngâm-ni-huong-nô-tuoi. »

« Khoa-hồng đêr-anh-mát-trái. » (2)

Muc-si Delille là-một-thi-si-yêu-hồng-hon-ai, ông-dà viết-mây-cây-thu:

« Hoa-hồng: ai-không-yêu-nhì? »

« Ve-núi-dung-hồng đêm-bát-xanh. »

« Chúa-xuân-rực-cô-dây-hồng-quân, »

« Hoa-dep-thê-chân-mái-Arinh! » (3).

(1) Et Nasce elle a veau ge qui vivent les roses; (2) J'appris que tu étais une rose; (3) Qui ce matin avoit decouvert Ses fleurs de pourpre au soleil.

(4) Mais, que faire refuser son lommeage à la Rose,

et l'amour ses bouquets?

Le Printemps se guirande, et l'amour ses bouquets?

— Ông-đến-chùa-de Beavière bi-kết-ti-binh vi-một-chiếc-bánh, nhưng đêr-chia Lời-ho-phiêp cho-chiếc-bánh-de-thanh-một-chiếc-bánh, đê-gói-tói-chia-hà! Ngay-hiện-giờ, hoa-hồng-van-la-biêu-hiệu-của-nữ-thanh-Therese de Bistézene và-phai-chang-dung-Giao-hoang-mỗi-năm đê-tang-một-hồng-lâm-bóng-vang-chu-danh-dore-dac-hao-trâm-khaph-thien-hà.

Cá-có yêu-Chúa Hoa

Đua-hồng-dêng-chuôc-hình-quang/ngày-nay, ta-nén-kéh-nhưng-ai? Nhà-bắc-vát-Là-má-Porraine sác-dep-lóng-lây-một-thời, tron-một-dêm-dà-hội đê-giải-hoa-hồng-trong-phiong-tiép-cao-dến-mây-tắc. Bao-chùa-Nérac khi-dâi-tiêc-ô-vịnh-Baies dà-tiên-tiên-biên-4-tri-bac-de

phai-rắc-canh-hồng-lèn-mô-người-chết-lam

các-món-hồng-lèn-mô-người-chết-lam

hòn-những-người-tuân-yêu-ô-duoi-suối-vàng.

Và, ông Dupaty, trong Hồi-lâm-viện Pháp / của Ông già nèn cẩn-nghiên thành Allah ban
đã chẳng làm ra một câu thơ mà đã bao người
cho là hay nhất thế-kỷ ông:

Đàn bà chẳng khác bông hồng...» (1)

Thật là một lời ca-tung sáu đẹp của đàn bà
hay và đáng là thương. Nhại dài vần-hào Victor Hugo có lẽ cũng nghĩ như thi cao nên đã viết
ra câu văn bắt bài này:

— Các vị thần chỉ tam-rà hai vật tuyết hổ:
đó là người Đàn-bà và Nữ Hồng! Nhưng thoạt
ký thấy thi Đức-chúa sinh ra người Đàn-bà rồi
sau mới sinh ra Nữ Hồng để làm vui lòng
người Đàn-bà.

Ta đã chẳng lung tung bao giờ! Cảnh vật
tại bờ phái hay quên lảng dối xác mảnh
của thời-gian nhưng Hoa Hồng thì Juán luôn
được nhân-loài yêu quý? Đời chí Chúa Hoa
cũng bị mọi loài hoa khác tránh chán chê
vì, nhưng rồi chỉ trong chốc lát Chúa Hoa lại
cuper lại được ngai vàng.

— Ta bao cho các người vật báu vô song! Đó
là bông Jax-don-đa! bông Bachtuyêt!

Mỗi vật cùi đậm hồn
hồ cảm ơn...Nhưng chỉ
trong giờ, lâu, chúng
lại xấu-xénh và ai
nay cũng muốn chiếm
riêng bông hoa trắng
của mình. Cuộc chiến tranh
lại sắp sửa hung dữ! Từ
trên cao nhìn xuống,
thánh Allah hiểu rõ mọi
việc. Ngài lại giờ tay và
phút chọc các cánh hoa,
ta đều điệu những gai
nhọn, sặc là lung. Ngài
phản:

— Các gai sẽ thay
ta giữ giữ sợi trong trắng,
trinh báu của hoa Bachtuyêt.
Từ nay không si
được pham của hoa
Bachtuyêt!

Phép thần märk nhiệm làm sao! Không rát
não đam châm vào hoa Bachtuyêt nữa! Vì sao
gai nhọn-dan, vào người. Từ đó hoa Bachtuyêt
được thánh-thôi sống trên suôn non,
dawn thiên chí, này thym nó đem sặc đep
trong-cảm minh làm vui dep trời đất và
hung्र thom đam ấm của minh làm say đắm
không-gian!

Ngoài ta có thể nói: Con người, còn thời-
gian, còn trái đất, Hoa Hồng sẽ mãi mãi
chắc Chúa Hoa trong lòng người và trong vât
vật!

Hoa trắng... máu dão!

Vậy thì cái bông hoa diêm tuyết đã sống
hang hào nhiều thế-kỷ và đã làm say mê bao
nhieu gái-hàng, tài-tử, thi-sĩ, văn-nhân kia
đã ra đời ở đâu, từ lúc nào, làm sao?

Bà-hai-nhiều giải-thoại được thiên-hà dat
ra để giải nghĩa sự xuất hiện của Chúa Hoa
trên thế-giới! Chuyện nào ly-ký, thi-vi,
say-sưa?

Thi-sĩ Ana, tên người Hi-lap 500 năm trước
Thiên-chúa giáng sinh, bão-ràng khi nǚ-thần
Sáu-dep Venus khôn-thần — tam-thần tuyệt
mỹ — ở sóng bể nhô-leo ihi hoa hồng cũng
dua nhau nở theo gót nồng-nàng!

Chú-cún thi-sĩ-cùu-nữ rung: Bion,
người Hi-lap, ra đời trước Thiên-chúa ba thế-
kỷ, kè-rông khí chàng Adonis dep tay
ngọc trong thiên-thoại bị giết thi-cùu-bóng
hồng nở theo rêu mảng chàng và ra đời từ đó!

Và còn bao nhiêu người kè-chuyen hoa
Hồng một cách bi-thuong hon nǚ! Nhưng ta
hay lắng nghe lời những thi-sĩ Ba-tu kè-fan
thảm-sử của hoa hồng!

Rồi gai vẫn mọc kin dào khiến cho chàng
Hoa-mi mỗi sòng trong cảnh hồn mang. Mát
giờ chảy lửa-trong không gian. Cái gì giờ
với vàng, hồn-dộn, xú-xí! Mogn vật đam
chém nhau chém rồi mòn đuoeg ngôi không,
không muốn nhìn thấy những cảnh xáu xi-

Giong hát của chàng Hoa-mi mỗi ngày một
thiên-thết, tham-thé chàng héo-hon! Chàng
muốn bay xá đi để không bao giờ nhìn thấy
người yêu — người yêu mà mình không bao
giờ yêu được!

Cháu quá rồi! Ai tình đã giữa mòn trái tim
chẳng!

Thánh Allah, chúa tể của muôn loài, hồn
cười. Ngay giờ ta và thi-khác trên mỗi sườn
sau mọc lên mỗi thi cây thấp-bé, lá xanh
xanh có rắng cưa, cánh mảnh khảnh mang
thoét một bông hoa trắng nõn — trắng hơn
tuyệt phu trên đỉnh núi cao ngất trời! Muôn
vật mài mẻ nhín, cặp mắt say mê. Trong chóc
lá, mè hoa hòe nòi; mè mè hương thơm nhẹ
tuyệt khít không khí trong ban trời; cảnh vật
đông đẹp hồn-tên; mặt trời như bò chòi; tám
lòng hung hàn của vạn vật đã loay hoay say
trong mây dỗ, trong thù-hàn, trong ghen ghét
để chúc thiên-tiễn.

Mỗi vịt-nhin nhau với nhặng-dáng-diện
hiển từ — chua-hao-giờ-có! Thành Allah
vô-truyền:

— Ta bao cho các người vật báu vô song! Đó
là bông Jax-don-đa! bông Bachtuyêt!

Mỗi vật cùi đậm hồn
hồ cảm ơn...Nhưng chỉ
trong giờ, lâu, chúng
lại xấu-xénh và ai
nay cũng muốn chiếm
riêng bông hoa trắng
của mình. Cuộc chiến tranh
lại sắp sửa hung dữ! Từ
trên cao nhìn xuống,
thánh Allah hiểu rõ mọi
việc. Ngài lại giờ tay và
phút chọc các cánh hoa,
ta đều điệu những gai
nhọn, sặc là lung. Ngài
phản:

— Em ơi, dù anh chết, anh cũng mẫn-nguy
rồi! Anh biết em cũng yêu anh như anh
yêu em mến mến...

Và chàng hát một lần cuối bài há: *Yêu-cưng*!

Ôi! Bài hát mới làm lý nỗi nuốt làm sao,
hát hót vinh-biệt mà những lứa dòi-lè hận
muôn ngàn đời sòn còn nhớ mãi...

Chàng ngã xuống, những dòng máu dão từ
tý chêng theo mè châm châm chảy ra. Hoa
Bachtuyêt buông bùi cùi xùu xuống xà-chêng,
cánh hoa trắng tinh rũ trên mèu dòi... Hoa
khô, khóc mỗi người yêu không còn nín...

Sáng hôm sau, mai trời vừa mọc thì moi
vật cung kêu lên: mèu hoa thơm một cách gay
gáy và hoa Bachtuyêt lùi đòn mèu: chiếc áo
trắng của nàng nồng bò dìu dà để mặc vào một
chiếc hông hồng đồ tèn như huyết vậy.

Sắc trắng-trinh-bé của hoa đã mất! Nhưng
nay đam tu-tham vào bùi mèu mèu dão
đường nhè đê nhúi một mèu hìn hò mang
mang, hét tuyet.

Hoa Bachtuyêt đã chết rồi!

Và HOA-HONG — chúa của muôn hoa
xuất hiện trên đòn tuyet.

TÙNG-HIỆP

anh Trần dinh Nhung
và nhau hoa ngay ngắn,
lòng em cũng rất nho...

NGÀY XUÂN

BÓI

MỘT

QUÈ

LÀ Y

MAY

BOÍ TAM CÚC

MỘT LỐI BÓI NGHIỆM
HƠN BÓI TUÔNG,
BÓI RỬA, BÓI
KIỀU, BÓI CHIM...

7) Bày giờ ngóng nghênh như thế thi
hong gi?

8) Thành-hay bài là ở mình.

9) Nết co tin người thi người mối tin
minh.

10) Cơm chua khai miệng đã nghĩ cách
chơi thi khói sao vắt vây?

XE PHÁO MÃ BIẾU

1) Nếu không hối thi thè nào cũng đỡ.
2) Thire khuya dày sớm như vậy lo gi
chẳng phát tài.

3) Người yêu nhõ, nhưng chẳng nhớ
riêng mình.

4) Bất sang, chí phải cái hay đánh vỡ.
5) Tiền thi ít nhưng biết chiều chổng
núi con.

6) Cố con tôi sống, không con tôi bò hay
tử thi thi thòi thi, để lùi khac bòi la.

7) Sướng hay khéo là ở tình minh ngày
nay.

8) Cứ đê tám vào, may ra có kết quả hay.

9) Cứ hay không là ở mình.

10) Lúc này vắt và nhưng sao này an
nhân.

CÁC BẢNG DỄ ĐỌC

TƯỢNG SĨ TƯỢNG ĐIỀU

Tẩn thi lâm dày, nhưng phải có nứa
lén.

2) Không chik, vi tiêu hoang lâm.

3) Lân cùi chảng có người nhà?

4) Sông thi rò sang, nhưng hoai o-tát.

5) Số anh-trong hâm-chanh thất.

6) Muôn bao nhiêu thi cùi cầu.

7) Chắc chắn là sướng, nêu lâm việc
hoa-lên mela.

8) May ra thi thành, nhưng phải sieng
ai.

9) Cố, nhưng sao lại cùi nghĩ cách ean
người ta?

10) Cứ chui khó-cùi-lao thi thi nào cũng
an nhán.

TƯỢNG SĨ TƯỢNG ĐEN

1) Cố nứa lén, bòi cùi rộng ma!

2) Gó yến tám, ai khòi ba ho mà so!

3) Chu ngòi nhòi chiu ai?

4) Hèn, nhưng chiu khòi chieu vq.

5) Nghèo, nhưng tầu-lâu-rồi cung mèi
mặt.

6) Liệu có kiêm nồi đê nudi cho chàng
nếu người khong?

XE PHÁO MÃ ĐEN

1) Ngày hòi ngày nghỉ như vậy, tiền bộ
sao duc?

2) Kiểm-năm, tiền ba, chảng giòi cũng
để chiu.

3) Cố ông ai nhõ cá vì mình có đê ý đến
ai.

4) Hèn vè đồng tiền, nhưng rất sảng vè
cách cư xử.

5) Giàu, nhưng phải cái hay miết thi
chồng và nha chồng.

6) Cứa với con ái tú, vay nhieu à tự long
minh.

7) Muôn sướng thi giày minh, giày con
tú giòi.

8) Mèng nhac như vậy mong gi thành.

9) Không hùa đối ai thi làm gi chẳng có
người tin.

10) Tinh nết nhay vậy thi còn là vát và
suốt đời.

DÂM-KHÁCH

(Xem tiếp trang 36)

MỘT CÁI TẾT LỊCH-SƯ KHÔNG NHÀM Ở TRONG THƯƠNG - TRÌ CUNG

Thường tri cung, một ngày xuân trong sáng. Theo như cũ le, chúa Trịnh Giang truyền cho quân lính báu một lát rau thường xuân, nhưng khác hàn mòn năm, chúa năm nay có vẻ tươi xui, nụ cười luôn luôn nở trên khuôn mặt thâm. Là vì hồn áy, chúa Trịnh Giang ngồi đợi điện với một mỹ nhân là trinh nguyễn và dặn cho bà phục thù xưa vậy.

Ria Ngoc-Phi, sao lại cứ ngồi im mãi thế? Mọi người đều đã lùi lui chung mùng tuổi-thị-công-phi, chỉ còn riêng ai phu, sau-lai với hồn áy. Theo lệ hái dinh, trong mùng xuân này, nếu ai làm cho cô già được bà chí vui lòng sẽ được cống giáp trọng thưởng. Ngoc-Phi có biết chàng?

Một phát trời qua, Ngoc-Phi cất tiếng. Từ khi ngồi vào tiệc đèn bay giờ nắng vẫn lang im, mà có vẻ buồn rầu như có nghìn vạn mòn sầu chửa chát ở trong lòng mà chẳng nói được rõ. Vụt chốc, nghe tên chúa Trịnh Giang, Ngoc-Phi thay đổi hẳn hồn mặt. Đang hèn ơi, nàng không như một đứa họa giáp mura xuân, trả nợ tui vui hồn hả. Nàng đã đến trước ngực anh, dán lấy chén rượu ra tên nội-giảu da rót anh, dán lấy nồng cảo, cất tiếng hát câu chúc mừng:

Nó mang gấp buổi tết xuân.
Nan sông nghiệp chưa nhoan, phân tôt tưởi.
Chu xuân như có chiều nguyễn.
Tran ngon tò dậm chua khôn giao.

Nàng vừa hát đến đó, thì Trịnh Giang lồng xoan phản phong, cảng thêm eay hưng, đứng dậy vui cười vui nói:

— Người tình cùu hắt cũng lèm! Thế ra ái phu chúa hắt cùu góa không già, không già tài là trè mài. Vậy cùu già cung chúc cho ái phu trè mài không già, đê cung nhu chung hưởng hưởng sự giàu sang phủ quý.

Cùu Giang đưa tay che-quang lấy Ngoc-Phi. Nhưng nhanh mắt, Ngoc-Phi đe mình tránh ra một bên, Trịnh-Giang với trượt luồng chưởng ngã chửi quang. Được dịp may, chàng thò bò qua, Ngoc-Phi de sán gián lên minh Trịnh-Giang, hay vùi tui rứt con da nhô tron daam. Thấy nàng hành-hung, Trịnh Giang dau say nhưng cùu sờ vung dây, hó hét cùu. Lần đầu, dam không trung, Ngoc-Phi lại cảng hưng-hung như con cùu, con dau sần chật trong tay, sán lại toan đam tiếp thi bị một tên nội-giảm chay đen sau lưng đặng erop mắt. Thấy việc lâm-thí-hai, Ngoc-Phi chàng đê cho, họn nội-giảm bắt trót, đập đầu ngay vào cungc ngoc-ám, sờ vùi mìn, lấn ra chết ngay trên mặt đất.

Vừa sờ hả, vừa cảm giận, Trịnh Giang lật chục hò hét trời, nhưng thấy Ngoc-Phi đê tui rồi, liền giơ chân đập vào xác chết, mà nói to lên rằng:

— Lắm sao con nùi yêu nùi tự nhiên lại

chạy tác, quái hanh hưng, tái là cò kéo nào chử-sử đê muu đê viেt gi day, ta quyết phái tra xé cho ra manh moi.

Nói xong Giang truyền lệnh bắt tiếc, do mấy tên giám đốc đưa vào yên nghỉ tại cung riêng. Diện ra chỉ trong chùa lat, tui cõi kích tu từ trên men một mồi đaui luận khấp nơi, mồi sau mồi cùu chung-tu. Sau là Ngoc-Phi hoen vi chung và chui eo hào phục thù xưa vậy.

Nguyễn Giang được dồn nghiệp của bà Trịnh Giang để làm chúa, Sán cõi do của tôi phu đã xây dựng vững vàng. Trịnh Giang chẳng bra tui dân viêc chính-trị, hóng ngày chỉ chém viêc an chon, hoang dàn, tan bao, hê người náo trai y là hòn ngày. Nhât là dòn vui da Le, Trịnh Giang lai tang ngang ngroe như lòn bô di nhưng không lây cõi đê buộc tội. Nhân bà Trịnh-thi-phu họ Nguyễn Công, bà ép phai hoi toan quản đòn vây nhà bôt hiong. Nguyễn công-Hàng và Lê anh-Tuân, hocke tôi mien phan giap che, dù sán đến tiệu hien cõi vua con tôi, tui đêu bắt giao cho hõi các đại thần lâm nó. Rõng co Thi Ngoc là vè bi viên gia tường của công Hàng — ông này cung bi Giang giết chết — tui cõi nhân sán xinh đep được lạy vào chum hau trong Vuong-phu.

Sau khi đã giết vua Vịnh-Khanh roi, Trịnh Giang lật cango lóng quyền, chơi bài hoang dâng, lập nhiều cung viêc ở hau dinh, kén chon con gái các nhà quan dân có sán đep, sung lam phi-han. Một hôm trong lúe đang cung các phi-tần vui-chui ở trong cung, giờ hông nái con mura to gio hau. Mới tiếng sét long giờ hó dat giang chung vào gian gõa, du khong bi chet ve lucu huu của Lời thán, nhưng tui do Giang hong mac bén kienh hoang luu noong cung như người mót vair, he thye ting gi dong mienh cung nhon nha chuc ton tranh, cung quan thai-yi vien dung hiep phuong của chua deu vo hiu. Muon duoc ve yen linh nam la khong hao goi con nghe những ting sam set du-dot nua, Giang sai doi mot khoang dat vong, lam nhau ham de o cho kiu dia goi la. Thường tri cung. Nha hau ay cung lam them kienh cung dien tren mat dat, tui ye, trang le.

TÚ-LUYËN

(Xem thiếp trang 19)

TẾT VÀ XUÂN

KHO NGÂM-LIỆU CỦA NHUNG THI-GIA TÀU

Du-du Lạc-dương khứ,
悠 悠 洛 陽 去
Thứ-hội-tai-hi-niên,
此 會 在 何 年

DỊCH NGHĨA
Ngón duoc bac khoi tinh
bag iela.

Nhớ chua uang loi-la tiec hon,
Tieng dan nhõ tuc cung nha,
Non quan quai duong ve cheng nua?
Vang giang to cay cao khau-hong,
Song Ngua dai gioi sang thay da,
Lac-duong xa thanh met-mou,
Roi day se lai gap nhau nam nao.

Điệp miết thành de ar,

丁 年 故 遇 事

Quy mien yem tuy dong,

馬 驚 東

lý H NGHĨA

Khi Lac ruyn thay que va cach,
Lung baie tinh ti lucu gioi dong,
Ngon lung rang cung ve vong khong,
Tieu quan nha gien cuon cung noi qua
Xem tien song duong va chum mo,
Bac noi can giao voi tot-ot,
Merit nam chuan hien dia duong ban,
Ngua yung cung chan di traun khap nua.

MÙA XUÂN DÊM GIANG CHOI NUÔI

Xuân son da thang sir,
春 山 多 胜 事
Thuong ngoan da vong qui,
賞 玩 夜 忘 歸
Cuc thuyn guyet tai thu,
掬 水 月 在 手
Long hoa huong man y,
弄 花 香 满 衣
Hing lai voi yem can,
興 来 無 遠 近
Xuan khuc tich phuong phi,
春 去 惜 芳 非
Nam vong chung minh xu,
南 望 鐘 鳴 處
Lan dai tham thuy-vi,
樓 台 深 翠 微

DỊCH NGHĨA
Nài Xuân có lâm điều bay,
Thường chui dem den vui say quen ve.
Tay véc nucu giang the ke,
Choi hoa ngam nghia do day mai hương.

: Hàng ien chi quan aum duong,
Xuan di luong nhung hang hoang tiec hoa.
Phia nam noi tien chuong xu,
Trong noi xanh tham nhau ra tau dai.

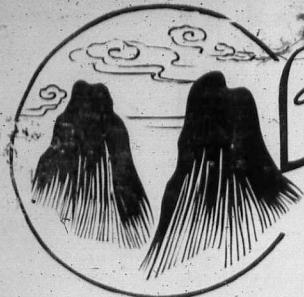
Y tho. — Bài này của Vu-luong-Sê tâ
tâm-sư mới đưọc ở ngõ lối khách, ngắn
giàu đến 30 lát, pojdi dem mìn nua nua
ay cung quay quan vè đê chò mùng
xuân mới. Đêm kouya cảnh chay, ngon-
ngang trâm mói, thi-nhau mòn chò chông
đến ngày mai, đê-don một canh sun đep
chung cho cả mọi người.

PÊM XUÂN TỪ KHÁM

Tieu tinh huong quan vien,
酒 醉 猶 闊 遠
Thien thien thinh tau chung,
天 逍 遊 漏 鐘
Thi phan lam anh ngoai,
月 分 林 影 外
Xuan tan yu thanh trung,
春 雲 雨 声 中
Dieu quyen giang thon lo,
鳥 卷 絲 村 路
Hoa tan ga ngan phong,
花 残 野 岸 枫

SƠ-ĐÁO

17

Bố lên một tuổi Con lên một tuổi

NHỮNG TỤC LÀ VỀ NGÀY XUÂN, NGÀY
TẾT CỦA MỘT VÀI DÂN-CƯ NƯỚC TÀU

Cũng như ta, phong tục dân gian nườn
Tàu đối với Tết Nguyên-dân háng năm đều cho
lại một lè-tết lớn hơn hẳn các lè-tết trong một
năm, vì theo lai-ý nghĩa, một là mừng năm
mới mỗi người được sống thêm một tuổi, hai
lai là mừng xuân mới, nhân vật qua thời kỳ
sáu đều có về tuổi vui.

Bởi vậy, tục ăn tết chẳng những kéo dài đến
ba ngày, họ lại còn bày ra nhiều nghi-
phênh-phênh, làm cho cuộc sinh hoạt dân-cư
được có những ngày vui vầy. Từ an-tết là
một dịp phô-thông, nhưng ngày Tàu là một
nước lón quá xưa cũ A, sự giao-thông riêng
trong nước hiện cũng còn nhiều nơi chưa được
đóng đong, tình-tình phong tục có nhiều cái
khác nhau, nên từ an-tết Nguyên-dân này
theo *Phong-thù-ký*, nhiều gõ có những tục
riêng rẽ và rất thú.

Bố mẹ lên hai, con cái lên một

Các tỉnh về phía tây nước Tàu có nhiều nái
nón gó đồng hòn-trí. Những trù lục du lịch
hiện áy thường làm nhiệm nái nón áo cách
tuyệt hàn với các dân cư ở chung quanh.

Tỉnh Tứ-xuyên có một khu vực thuộc道
Bồng-xuyên, có theo địa thế người chép truyền
told, có mèn dở ròng hàng vạn miles Trung
chân Bắc-kỳ ta, người trong tỉnh vẫn gọi là
miền. Thiên-sơn, vì có hàng ngàn nón nai
bao bung chung quanh, như mòn da thành kieu
còn thiên nhiên vây chát, làm thành như một
thế giới khác. Bốn vây từ xua người ta vào gọi,
miền áy là "Thịt ngaoi Đào nguyên" nghĩa là
một nơi lang lô em dem xanh rau trên-tiến.

Chẳng những người các miền bắc ngoai và
núi gó ngàn như thế ai là mìn mào vào
được tòi nòi, đèn ngày người ô trong miem ấy
chung it khi co người ta tới các miền ngoai.
Họ tự sinh-hoạt được như thế, cũng không
phải vì là thán-tiên, chỉ ăn hoa quả, uống
nuôi suối mà sống đâu. Họ cũng cần phải
sống bằng những mòn-nhat như người
ngoai, co diều khác là trong cái tên giang-
son áy, những cái gì cần co đeo, tên là
tùi sáu xuất ca, không cần phải đeo cùi ở bên
ngoai. Sứ dùn áy lại là một cờ khien cho
họ từ xưa vẫn được sống trong một hau
giới lạng lê, không cần phải tìm ra mìn-lòn
với người dời trong cuộc song-bon-chua.

Họ đã xá dời, nên dời với người dời không
có tình cảm; vì không tình cảm nên kẽ-hay
người bên ngoai là họ kinh hãi töm ghê. Bởi
khi người ngoai nào lai có tình töm ghê kẽ-hay
chưa, họ bắt được tất không toàn-tinh-menh.
Bởi với họ, các trieu-dinh dời truc
van cho là một dân s' hòa ngoai' s' van nuoc
dang oai de chuan-niup, hay dung an de thu
phuc, nhung vi duong loi gian-hien, phai
quan den ca-i-tri da-khong direc, ma phai
quan vao danh dep lai khong xong, vi the

các trieu-dinh cũng dì mac, cho họ dure
xen luong cuoc song rieng, khong he can-thiep.
Chi co tu-diep Tuyen-diep nha Migh, mot vien
quan daung moit diep ke, bat huong nam
thue, khong the chung noi, họ da
phai cui diau vang meinh. Nhưng họ chi nöp
thue cuoi chien-thiep thoai; họ uoc voi các
quan ngoai, he moi nam can tay bo nhieu
thuc lu, trau dia, vang bac thi co vien giay dan
o cau nui, roi bo he mon du so de ô, quan
phai quan hien deu ma dem ve, chay ho khong
ra. Quan Dia-phuong cung neu theo. Tu do
ve sau, doi voi ho, các trieu-dai due theo cách
giuin-tiep áy.

Song rong mot cuoc doi; nai cách song
cau ho cung khac doi, la nhai la cách tinh
tuoi.

Trong hang ngan ngen nai o chung quanh
miem áy, co mot su thien-nien cung dang lay
lam la. Co lui ngon to nhai va cau nhau cung
doi khieu va dung song-song o giun-mien, thu
dan deu goi la Phu son va Mau son.

Tuong truyen coi miap 60 nam hai nai
ay la mot phen thuy-doi nhau san, da dang
xanh xanh bong deu traeng toat ca. Moi nam hai
nai doi khieu, thi soi dan trong miem lai sinh
san gap hai nam tuong.

Su thien-nien la hang áy, da lam chò ho
da tu cac trieu-tuoi cat ngo- nghinh. Cu moi
vong 60 nam thi gon la mot tuoi, Nghia la
nhung ngien sinh cung trong mot vong, du
somin, du mun, doi goi la moi tuoi ca, song
duye sang vong 60 nam sau moi la len hoi
toi. Vi vay, nea bo me voi con cai chi hon
kem nhau mot tuoi, nghĩa là bo-me len hai,
con cui leu mot, nhung phan nhieu la bo-me
va con cui doi ten moi, nghĩa là cung sinh
trong mot vong 60 nam.

Tuy hoa tuoi ngoi nghien nhu the nhung
linh nam họ cung theo Ha-lich nghĩa là 12
thang lam mot nam, ma thang gieng la thang

Trong linh Tứ-xuyên, huyen Yô-thang la mot
noi co nhieu quay-kay-son, tot sau co
nhung phong-canh vat-nho, nhung
tai-nuoc, lai them co nhung hoa-cot coi
dep, phong-canh canh them ve huu-tinh. Vi
vay hang nam tuoi hón bat duong sang nam moi,
nguoi coi noi dua hanh mo nhung noi chroi
xuan-tat nao-nha, nao-nhieu nhiet la tiec cuoi
Hoa-than. Tue nay cung gieng nhu vach
Hoa-than hiem au My va nhieu noi van-cu
hanh, co dien khac la, Hoa-than cua ho du ca
mot cap, chet khong le loi, chi ring co
gai mai thi.

Viec kien chon cap Hoa-than nay keo dai ca
mot nam truoc, noi nao co thue danh hoa, den
khy hoa no deu mot hoa linh dinh; giao thanh
gai linh cai noi deu la nam lu bay keo den
thuong hoa. Trong luc thuong hoa ay, các con
gai co ve tuan-tu, các con gai co ve yeu-kieu
den duoc ban ten vao soi da chon Hoa-than.
Sau khi da bien ten, theo län huyet co moi ky
Ho-hoi tai duoc cong chung pham binh
Ho-hoi cuoi nam, moi nguai se dong y kien
Uy moi dia chon-dec, ton goi lam Hoa-than.

Cap gai gai moe da được cai hau-hanh lam
Ho-than ay, thue la dep doi voi län, moi
nguai duu huyet mo khen lao, roi sang nam
moi, cung lai trong mot ngay Ho-hoi, cong

chung se hop tai dong-du de cai-hanh tiec cua Hoa-than, mao-nhiet nhu mot ngay dai dai-hoi. Tiec cuoi nay cung
nhu tiec cuoi thường. Sau khi cap Hoa-than da duoc
con chung ton len, nen long rieng cung menh yeu phu, thi se co moi loi lai de loi chuyen va gia truong lai ben
xe dung, chuk-hae la ton gay than nghinh, han nua phai
dui tam lang tan phu deu mot noi Hoa-hoi da dinh de
con chung hoan nghiem roi moi ruoc ve dong-phong hoa-chu.

Cuoi than thuc la mot goe choi-xuan rat tao-nha,
ma nhung cap Hoa-than deu co hoi gai la nhung doi nguoi
ngoc thien-thanh. Vay ma khong ngoi doi khai cung say ra
nhung moi loi, do mot vai khai dia co tieu ca va the-thi
ke da lam, nhur mot thanh-an da dien ra vao hoang co
nam Dong-tri. Mot doi-gia trong huyen, nhai giao co hon va
rareo the luc hieu hoi chui sinh duoc mot con gai, lai den
xa lai, nhung bo me deu yeu qui nhau vien ngoc
tron tay, quyet kien chon cao con moi giao de dep tra va hoc
gai. Phu-nu con gai cau nhau khac lai co nhau sac, the
den tuoi cap ke deu dia nhau ghe vao cuu Hoa-hoi. Hieung
co gai nai nay, thi chung ba giao luu the co-chang dan de
lu chien-tuong. Trong mien cao Ly-sinh, mot chung trai
tri triu mao song toan, nua vay ngheo, den dat-voi thuong
cho muoi den to-yan-can, hira nua chui lay can gai ong se
cho thua huong luu giassan, Ly-sinh chua to-yan thi bong
Cong Phu :

THIẾP PHẢI TRẢ
THÙ CHỒNG

(Tiếp theo trang 16)

huy hoang va du cac cung vien de cho
cac phi tien o. Tiet khi xuong he nha ham
Trinh Giang khong con hoi ghi deu cac
cong vien trieu chinh nua, nhiet thiet
deu phu thach cho em gai la Trinh
Doanh, ngay dem het cung ban noi
khong bi tuong ngay lam cao, ky thue la co-chang dan de
lu chien-tuong. Trong mien cao Ly-sinh, mot chung trai
tri triu mao song toan, nua vay ngheo, den dat-voi thuong
cho muoi den to-yan-can, hira nua chui lay can gai ong se
cho thua huong luu giassan, Ly-sinh chua to-yan thi bong
Cong Phu :

Ở Thưởng-tri cung nay
chung nhung da-xa linh duoc
gio-bai cua coi-tran, lai rieng
huong cau vui ve em dem,
truy doi may ai da co. Nei tren
doi nguoiv co vi Dia-tien ma
nguoiv ta van den vau deu to
long ham, thi co la ta day.

Soi phi tien o Thưởng-tri cung
ke co hong tram nguoiv, nhung
it nguoiv duoc Giang-chung ai,
rieng co Thi Ngoc lai deo Giang
yen qui, se phong cho lam Ngoc
phi. Trai lai Thi Ngoc lai khong
lay thi lam ve vang, moi khai bi
doi den chau-hau, thuong lam
benh de lay co lai chot.

Vi an choi hoang dnung, Trinh-
Giang cung khong set ra tong-tich
cua Thi Ngoc, thay nang thoai
thoai co binh, thinh lai cung xua.

TỬ-LUYỄN

Ấn-Nguyễn-duy-Kien
* Hoa-nai-dep-nang-hang
ta-uoc-nap-truong-dung..

Ấn-Võ-và-Nah
* Long-em-nhu-để-chi
Ngo-nuôi-tou-long-phong..

SƠ-BÁO

**ĐỀ CHẤT-VĂN CÁC NHÀ
LÀM SỰ NƯỚC TA**

Gioi trận

Các thiếp-tiến đã hứa tóm. Tiếng phao đã thưa và ghi nhớ là tống, Cát phong đã thưa và ghi nhớ là ném-ném; nó nhái, nó hét, nó đán vào nhung-canh tam-cúc. Ban đã có lục-huân-rùn trec như một cái gai vừa mới qua đì. Nhưng súng hòn mìn, bạn đây thấy lòng vui và chua chan hy-vọng.

Vì hòn rùa là ngón móng nắm thang giềng. Một ngày, đang ghi nhớ trong lịch-sử Việt-Nam, Gia-xuân-lâm-hi, hời-niệm-dám-làm-bản-thành-thờ-đạo gót-xuống-áp-Thái-Hà, đang chán ở-gó-Dông-Ba, trước cửa Đông-Qóng. Bahn vui mừng thấy tayng "gần-near", tré già, mít, cùi cung-bắp-mặt-đáy, trên mặt người-nhà-cũng-và-rất-nhưng-nết-nết, bahn đây hy vọng sang-ngoại trong xap-mát, như đang mỉm-ming-nhó-lại-nhưng-chuyện ngày xưa.

Nhưng vua Quang-Trung không bay làm mìn-hoàng. Nhau-hy-vọng, lão-lão, lão-kết-nhau. Trung-Qúy-đến-làm-huân-trợ-vào-thông-không-phải là một mìn-hoàng-xap-phom. Phò-Kim, dù là lão-chiêm, dù là Trung-Poa-Giang-Mong-Cô-là-đèo-Hoàng-Đa-Hoa-đập-là-nhà-S Nguyen, Người-Mìn-Thông-cũng-và-yêu-hiển-ván-thanh-tri, dù mìn-đèo-Tan-Huynh-Hoàng, Khó là dñe, vang-không-có-luah-le-gi-chai-chia-lòng, dù là Phò-nay-phai-là-Mìn-đèo-kia-là-Hoa-Mìn-mìn. Lý-thi-zung-kết-Tan-Huynh-tai-lai-phai-bahn-tai-thu-trat-đèn-lìn-tron-Tan. Quản ta toàn-thắng.

Từ đó về sau, năm nào cũng vậy, ngày hòn-móng-nâng-thông-nghời ta lát-sóng-hồi-hop-trêng-đèt-de-tuong-nhờ-lại-cuộc-thắng-trận-oanh-hết-nhất trong lịch-sử Việt-Nam.

Ngay-kỷ-niệm-ây, quốc-dan gọi nó là "ngày gioi-trận".

Kỷ-niệm cuộc-thắng-trận-về-quân-sư của vua Quang-Trung.

Bã-kỷ-niệm-cuộc-thắng-trận-quân-sư, bã-kỷ-niệm-cuộc-thắng-trận-về-quân-sư

Công-việc-trú-tinh-dâ-chu-dao, hương-tinh-séc-tich-dâ-quân-thể-là-manh, vua Quang-Trung cho là mình-dâ-sire-bắc-chinh. Nhưng không-là-lu-nhien-có-có-hung-sư, đồng-chung-Danh-co-chinh-thì-ngôn-nói-thuan, tài-phai-

Có-vậy, bắn-đi-vua-Quang-Trung-không-cót-doi-Luông-Quảng-và-hồi-Gia-long-vua-nhà-Thanh. Ông-đi-đa-đe-đo-đi-và-chèc-tuc-vua-Thanh-ma-thôi, Hé-vì-hai-danh-thinh-cầu-dò-má-vua-Thanh-cát-quan-hội-tại-Au-Nam

vạn-dấp-vài. Nước-thần-là-một-phiên-thuộc-ở-chỗ-xa-xôi, bấy-lâu-nǎn-tồn-sống-thanh-giao. Từ-dời-nhà-Triệu-trở-về-sau, dời-sau-ho-đèn-12-su-quan-dâ-bao-lâu-bé-dau-hết-dời, rồi-là-dời-Lê-Hoàn-tới-giờ, trãi-hơn-mười-dời, gồm-200-năm

HẢI CHĂNG VUA CÀN-LONG NHÀ THANH ĐÃ BẮNG LÒNG TRÀ vua Quang-Trung tinh Quảng-tây làm noi đóng đô và gả cho Công-chúa

kören-có-gi-chinh-dang-hung-binh, thi-tong-có-voi-nuân-dan, ngoai-dai-vi-van-quoc-nhieu-thoi, vua-tran-ngoai-giao, tri-quat-nu-trai-tran-nuoc-thoi, chung-đang-dung-manh-khon-ngoai-giao-de-lung-giai-khai-khiet, ma-khong-dung-nhở-đi, khai-giai-se-dung-đi-đang-quan, mìn-vay-xay-hop-thit-hop-ky-khong, af-cot-dung-đi-got-đang-ky.

Thứ-đoà, mìn-vay-thang-tri-nam-Quang-Trung-thi-tai, dai-dò-dò-vua-Vin-quoc-cong-Vân-Van-Dung, dang-đa-ho-đi-phuot-dac-mien-đem-quan-chung-đang-khong-tri, mìn-vay-xi-le-tu-vay-span-sau, khac-khong-cu-hu-đang-đem-đang-đem, khac-khong-trach-le-vao-dai-dure.

Chi-một-lời-nói, lấy-lại-đô-với-tinh-Quảng-tây

Tới-Phuong-đông-trung-đô, Vin-quan-Dung-vua-tri-phung-chi-Hoa-lam-hanh, vua-van-dinh-ninh-đem-phai-phai-trung-tinh-nam-ni. Cứu-nhất-là-phai-chu-chi-van-dinh-ninh-nam-nay-de-tien-viet-chung-hinh-sun-nhy, Ma-mìn-hung-binh-dang-chung-khach-ko-dau-xuat-tien-quan, vay-khanh-phai-phai-khinh-ky-vet-nhut, de-khinh-lam-to-viec-quan-su.

Dung-dei-vang-meinh-vay-hai-hiet-dem-dao-quoc-luu-la-di-cua-may-vien-phu-so-đang-tuy-tang-lai-thuey. Hon-thang-tron-sun-boi-nor-nor.

Vé-chuyen-sang-sự-may-sach-Viet-Sam-dai-huoc-cua-Trung-tong-Kinh-chep-rang:

...Ngay-Nham-Hi(1792), Vua-Quang-Trung-sai-tu-nam-Tan-kinh-cua-hon-ra-xin-trai-hai-cho-An-nam-dat-luong-Quang-Trung-tu-giai-Thanh-phai-bo-ban-cung-chiec-vien-sa-ho-thang: Chong-ta-dai-mao-mang-dang-tu-chuong-xin-hai-dien-quan-hon-va-vua, nho-vua-de-giao-cho-dinh-nghi. Nen-chong-hay-dinh-thoi-hiep-nuoi-hei-na-vua-que-va-thieu-hei-kho-long-noi-lai. Vay-bai-theo-hei-kho-long-noi-lai, vua-hao-nhieu-phuot, trong-khi-dinh-nghi-chua-xong, ta-tan-nhac-lai-huon-tan-nuoc, nem-phai-quan-han-va-nay-khong-dung-het-khung-huet-moi-tai-khong-dam-noi-hay-ba.

Lé-quan-cuoi-ma-rang:

Thoi-ly-2-Đo-ia-nghie-ngoan-quoc-sung-buong-ta-dao-nen-hai-dau-điu-vay-de-thot-Chu-khong-can-gi-lea-chon-nay-thang.

biển-lân-giap-phai-tai-giong, lè-thai-chip-bao-dotho, do-cung-la-ai-dai-khi-thuong-tan, vương-sa-bát-chinh-xu-nén-pi. Cai-mong-Chin-trung-sot-xet-má-long-nhât-thuong-khoa-muon-dan, chuan-ban-chia-hai-tinh-Quang-tam-nay, chuan-ban-chia-hai-tinh-Quang-tam-nay, mă-phoii-sat-chua-Quoc-nat, Nguoi-trong-noc-tuoi-la-Hoan-cá, theo-lè-khong, mă-lìn-que-dau-phong-hoa-cho-dan-ô-nam-hien-Hay, Khanh-Thien-Quoc-vuong-dung-gan-đi-hau-ben-ly-ha, hưng-dan-hoang-hung, nhanh-on-mua-moc, hưng-nen-binh-tri, tinh-khanh-cua-truong, thi-thát-lai-ai-dai-thanh-cua-Thien-Qđ-vuong-phi-ri...

...Thi-phu-sinh-tan-An-Nam-đi-Y-tuong-če, vua-Càn-Long-lai-hai-moi-viec-hay-tang-dai-khoa-near-hap-tinh, hap-tinh, da-tai-to-khoa-near-la-biet-le-quan-thien, la-khong-nhau-Anhong-menh-ning-hia-la-da-co-thien-cam-ve-nuoc-An-Nam.

Nay-thay-tan-chremng, Ngai-lien-ung-chuan-cho-ca-hai-việc. Song-hai-linh-Quang, thi-ngai-chi-chuan-cho-vua-An-Nam-mot-thi-Quan-Tay-mă-thotti-som-vie-hon-nig, de-dinh-nay-dua-Cong-chua-song-An-nam. Vua-xong-hay-hon-nam-say-hao-nhien-thoi-de-xem-ngar-dinh-viec-vay-quai. Ông-dap... Con-gai-Hoang-de-khong-guong-con-gai-nha-Thuong-dan, ly-giang-tuong-ky, ba-do-men-le-chi-Hoang-de-danh-dog-la-hai-vay-ki-phai-van-ng-tue-thuong. Va-hung-tuc-nuoc-tot, vua-hao-nhieu-phuot, trong-khi-dinh-nghi-chua-xong, ta-tan-nhac-lai-huon-tan-nuoc, nem-phai-quan-han-va-nay-khong-dung-het-khung-huet-moi-tai-khong-dam-noi-hay-ba.

Lé-quan-cuoi-ma-rang:

Thoi-ly-2-Đo-ia-nghie-ngoan-quoc-sung-buong-ta-dao-nen-hai-dau-điu-vay-de-thot-Chu-khong-can-gi-lea-chon-nay-thang.

Lé-văn-HOE

(Xem tiếp trang 28)

Sắc-cho-Hai-Duong-Chieu-vien-dai-dò-dò-Dai-tuong-quai, dieu-van-cung-thien-dai-huoc-Sac-cho-Sac-chi-xi, kiem-tuan-ting-tu-hu-đang-Đông, Tuy-huong-Quang-đi-khung-ky-tam, Công-chua-nhat-ei-kết-khich-ky-nhau. Thien-chieu! Thien-chieu! Ky-dang-binh-hanh-khiep-tam-tai-hai-hanh, tho-nhat-hiep-phong, khanh-ky-nhan-dâ-khien-tai!

Quang-Tung-tu-nien-tri-nuoyel-thap-nuoyel-nhat!

Lé-chi-nga: Sắc-cho-Hai-Duong-Chieu-vien-dai-dò-dò-Dai-tuong-quai, dieu-van-cung-thien-dai-huoc-Sac-cho-Sac-chi-xi, kiem-tuan-ting-tu-hu-đang-Đông, Tuy-huong-Quang-đi-khung-ky-tam, Công-chua-nhat-ei-kết-khich-ky-nhau. Thien-chieu! Thien-chieu! Ky-dang-binh-hanh-khiep-tam-tai-hai-hanh, tho-nhat-hiep-phong, khanh-ky-nhan-dâ-khien-tai!

Ngay-15-thang-tu-nam-Quang-Trung-thu-tu,

Lé-ta-kong, Đô-Duc-mot-mat-luu-si-khoan-dit, mot-mat-sia-soan-gap-la-khien-dit.

...It-chep-tho-nuoyel, da-e-ak-kei-rook-pe-phai-ko-ya.

SO TẾT

CHUYỆN NGẮN CỦA KIM-LÂN

Trí đang mê mệt trong giấc ngủ.
Chợt anh mơ màng thấy có tiếng
mèo gọi :

— Đây ! đây đi con lẳng lặng rồi,
Tri ơi-oh, ơi-oh ! mày tiếng,

lại nâm-nêu trước. Một trang
hết bến hòn xóm nô nô dịnh lại, rồi
anh qua tri-não mồi mệt của

Bà Hai thúc giục :

— Đây ! trưa rồi, dậy con làm
gá, con !

Bà Hai nói vừa kéo chăn, lanh
chân vào ; Tri có trán người lai,
nhái nhau :

— Còn sớm, dậy làm gì vớ,
Nói rồi lại rúc vào chăn ngủ.

Tiếng ông Cả ở nhà ngoài nói
vào vao, rống-rặc và sôi sôi hồn
nội lên :

— Sáng rồi, dậy thôi cho !

Tri lùm cùm trả dậy, ngồi rờn
tren giường. Người mồi rã rời,
mắt xèo se vĩt đệm, trước thore
nhieu, háp hay nhìn ra ngoài.
Trời còn sớm lắm. Anh đem áo
nhà, dưới bếp sang raea.

Trong thòn xóm, tiếng pháo xa,
gần hồn tiếc nỗi. Tri-thấy lồng
đinh binh thòn không may
may động trước cảnh xuan sang.
Chúng bay ngao ngao còn bò. Mỗi
tết đến đèn, Tri thấy vui sướng lạ,
vì ào mồi và trong túi tùng
sang tên mừng tuổi. Anh la-cá
phó, cũng nhung trè con hàng
ông đánh đinh, đánh dào, hoặc
nhau pháo tết cám vào bún đít
ho bún tung lén rõ thích chí vò
ay riu, vang phô. Cái mồi
gay thu ày không con nứa : từ
gây cha anh mít đị, anh phái
hợp họa và bước vào cảnh bún
lòn ngõi. Tringim ngài nhớ jiếc
hóng ngay xanh. Ông Cả hỏi hơi
ing :

— Tháng Tri vẫn chưa dậy kia à?

Tri lấy giọng tinh tảo :

— Em dậy đã lâu rồi a.

Xuống làm ga di chư !

Tri với vàng xuống nhà dưới,
và em đang đun bếp. Thay

— Năm mới năm mè, anh ngà
cô đóng cùa năm khung ?

Bà Hai dìu dango :

— Cát tiết di con ! U và cái
Hương van chờ con dậy, không
ai dám cắt. Giờ cát bay.

Tri ngồi sà ngay cạnh mẹ, ho
tay lên ngon lửa ấm áp. Bà Hai
lại giục :

— Ghồi lún-khán mít. Anh cát
xuống lai mang chò.

Tri uê-o dài dậy, nghe giọng
ba ngoai. Gió lạnh lai qua,
khiến anh rụt cổ lịm, so vai lèn,
chỗ tay ba hoa Jon son chạy ra
quảng gá. Tiếng con vật bi bát
song-oác vọng lén. Đàn vịt sợ hãi
chạy tan loạn kêu quang-quê.

Cát tiết già xong. Tri đem gá ra
chỗ nước làm lồng, chò khukt giò.

Ba me con lui hùi mồi người
lawn mồi vịt. Vịt lạng và té ngát.
Tri chot hót me :

— Chà ! Chà chưa dậy, a ừ ?
— Chà ! Còn ngủ.

Sự hèn hảng nang nè sâu
sau horizon. Anh thấy một niềm mía
mua chát hiện ra trong óc.
Thi ra ngày tết là ngày nghĩ ngọt
của « người ta ». Trước lại, me con
anh phái làm lồng vát xè để cung
phay cài nghì ngoi của họ. Anh
ngồi mít tít-uyt cho cát thán
phun mây mít con mít.

M-anh là vợ lè, suốt đời đã
chịp khổ nhục dưới nhan vuốt ac
lết « của vợ cá ». Đến hai anh em
anh, thua huệ « già tái » của
mè, lại cui đầu yên phèo, trước
những ghé-lanh, hít-hút của anh
em, họ mạc.

Nước lèm gá dì di hời lạnh
ngát. Mười ngón tay anh rúc hót
vò cùng. Một luồng gió sit manh
lúa, tời chồ anh ngô. Tri rùng
mặt lèm mít cát, bụng hót vò,
gai són lèm, nước mắt trùa ra rán
rau cay se. Anh nghĩ đến hôm
qua phải thức trắng bánh chưng
và đợi gián-thira.

Nam nào cũng vậy, cứ trên đèn
tôn tiếng pháo, và chiêng trong
đông thò báo gián-thira, là ở nhà
Tri bắt đán dột mâm sỏi gá theo
Gó Cát lèn lèn theo.

Mọi năm, trời còn khâ. Năm
nay, gồm sao rét thế ! Rét đến nỗi
muối ngón tay, muối ngón chân
buổi thon't như khùm chàm. Tri
phải mặc thêm áo bông cát vát

khăn đầu của mẹ cho ấm. Anh
lày-lày di trước. Ông Cá bám đèn
pin theo sau; mâm mít diện.

— Cát, thán nhé !

Hai bàn tay Tri rán xuồng thành
mâm già ngán ngát, té dài, di
tưởng chung như rung. Thỉnh
thoảng lèi eo một tràng pháo nô
yang lèn trong hóng tối. Vừa đèn
cửa đèn, ban lý phò thường cung
vua « xuân-huân ». Tay thường, dào
mác, mít-tau vào lò nò ; tú-vé
sóng tròn, cát hiện thời hòn ôi.
Bò hòn rập rì như bài cát,

— Ư-ur, Trúc có quán áo tây.
Mai tòn thay đep hơn, bà trè
nhì ! Tài cát kiêng vàng nữa.

Trúc hót mít chè :

— È ! è ! Kiêng-dun bếp ! kiêng
dun bếp !

Mai nhẹ ra :

— Đây ! Cát có bao anh Trúc
cát kiêng-dun bếp dày.

Ông Cá tươi cười :

— Năm mồi, con gái si lại khôle.
Hai đưa ra cát dây cậu mừng
mít :

Trúc, Mai nhảy cát chay lai.
Ông cát mít tráp-cho mít con hót
nhà :

— Bà trè ơi ! Bà trè dâu
tòn, dem áo mít mít cho
Trúc.

— Cho Mai mít.

Bà Cá cát giòng con ngái
ngi :

— Bà trè ơi ! Công việc
hày bò đây cho cát Hương.
Lên mít quên áo cho chúng
nó da.

Bà hai tò-tò di lèn :

— Não ! Lấy quần áo cho
Trúc với Mai mít mít.

Trúc, mít trước !

— Mít, cát nào ! nào !

— Ủ, anh Trúc dè em
mít trước nhé... Chóng
ngon !

— Không ! Không !

Hay ! Kìa đê anh mít trước
vậy. Ủ phải dày. Chóng bà trè ảm
di lèt vò khói tiền mừng tuổi.

— Cát chàu cát đì,

— Ủ, cát Trúc mít.

Bà Hai phai nhín hot một lúe
lau mít mít xong xòn áo cho hót
đè. Bà vẫn phải chiêu-chuong
thé. Lát khai qua-quát, Tri phat
cát lèn với me.

Cát Thông lèn rồi ; mít lè,
Trinh-tè, trinh-tróng như ngói
sai :

— Xuồng nhà dưới xem được
cô chưa, bưng lèn ? Đứng thuận
tùi đây à ?

Tri lèo-nèo nè xuồng hép
đinh lung-và rồi làm anh tài
cát vò cát, Gifa những người
thân trong gia đình, anh thấy cát
độc quá.

Giau nước xong. Mọi người gấp
sà di luôn. Rèng ! rèn phải ở nhá
Ba căt vice :

— Bà trè ảm chúc anh... chúc
anh... khô nhà. Hay là anh để
cho em khát đến sang « năm » a ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ai lài cười như pháo mít. Thủ
cát làm cho lai được.

— Cát cũng phai chúc gi toé!

Hồng đang hắng hai bát lát
gióng :

— Năm mới chúc anh... chúc
anh... khô nhà. Hay là anh để
cho em khát đến sang « năm » a ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

Hồng sà tay, ngắt lối :

— São lát ! Cát áy sào lát rồi
Cát khát vay nhé ! Thủ thi
nam mới tôi chép cát a...

Tri lèo-nèo nè xuồng hép
đinh lung-và rồi làm anh tài
cát vò cát, Gifa những người
thân trong gia đình, anh thấy cát
độc quá.

Giau nước xong. Mọi người gấp
sà di luôn. Rèng ! rèn phải ở nhá
Ba căt vice :

— Ai lài cười như pháo mít. Thủ
cát làm cho lai được.

— Cát cũng phai chúc gi toé!

Hồng đang hắng hai bát lát
gióng :

— Năm mới chúc anh... chúc
anh... khô nhà. Hay là anh để
cho em khát đến sang « năm » a ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

— Ông đì kinh ! nom anh
Thống... « hành công tết » không ?

dè trên nàng. Vừa di anh vừa
mùm mìn cười với mình khi có
ý gì ngô nghênh.

Đến nhà Tuấn. Trí hồi hộp một
chút. Thầm mong chi có mình
Hồng như năm ngoái. Qua mọi cái
sản rộng dày xác pháo dỗ như
hoa rung. Trí thông thả bước lên
thềm. Tuấn ngồi trước bàn ván vờ
hút thuốc lá. Thay bạn chàng đứng
đến niêm mói :

— Kim Tri ! mới mặt nhỉ ! Sao
hở pioi đến ?

Tri khán ai :

— Á, còn bản.

— Tết bao cũng bắn, còn di
chơi dàn rồng dàn đèn.

— Ô theo cát định « an non » a ?

Trí khán mãi trong ký niêm xưa.
Anh thấy lòng xao xuyến ròn
nhưng ngày trước may Hong
thật, có mày bà thium đến le,
lam Tri trở lại với hiền triết.

Cánh vật trong nhà đều tinh finh.
Những tiếng chung tưng cười nói
rộn ràng ; tiếng giày, giò khua
tập nắp ngoài phố. Tri thươn puon
dựng như người hồn. Anh phai tự trong
dầu óc những cuộc chơi xuân vui
vẻ. Trọng đó có « Hồng » nà.
Anh lèm ròng ròn, khi khú
đến trong-tai — một tưống-lai den
tên của mìn.

Mọi người đều lài vèo chén.
Đang đánh bát dày. Chán **Thứ** :

— Ồ vui nha ! Thủ mà không
biết. Minh phai xuồng mít được.

Nói rồi anh hắp tắp xuồng nha
ngang bờ mít Tuấn ở lại.

Cánh đánh bát ngày xuân trong
đinh bát khien khiên mít lung
nghiêm tinh cánh minh. Trên
chiếc phản, một bà cụ già nít
giữa, các con cháu lèm bát
nhau quay-quẩn xung quanh. Tri
đang lèm ngón tay tát mít

— Anh Tri đây a, sao bay giờ
anh mít den ? anh Tuấn và các
anh ay xung den. Đò hót lèc
oc những câu nói rõ sán xà, ri róm
chúc tết năm ngoái :

— Cát quay lại bảo Tri :

— Cát anh nà, cũng ngồi
xuồng đánh di thôi.

— Tôi chỉ sợ các, cát « an non »

— Hai tiếng « an non » anh rắn
mạnh ra ý nhắc Hồng.

Thứ cười nhí nhảnh :

— Chi chỉ cho Hồng là chúa
thiên !

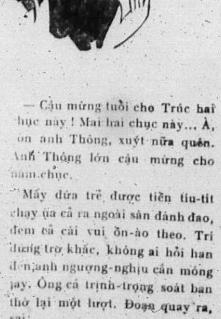
— Con ranh ai « an non » bao giờ
chỉ diệu !

Đoan nàng ngứng lén nhìn Tri
tươi cười :

— Em chắc anh nhất bát van
lo. Thủ hò dược. Không cón sò
ai « an non » nà.

KIM-LÂN

23

ĐỨC PHONG
45, Phố Phúc Kiến
HANOI

豐

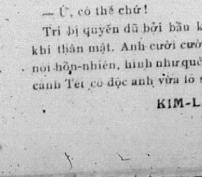
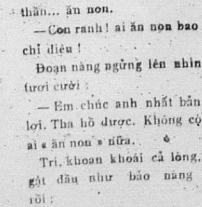
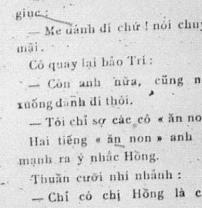
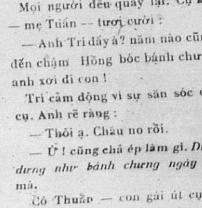
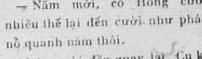
BÁN BƯỚN
BÁN LÉ ĐÚ
THUỐC TỔNG
VÀ BẢO CHẾ

CÓ ĐẠI LÝ
KHẨP CỐI
ĐỘNG PHÁP

THÀNH HIỆU THÀNH KIM QUÀ

Có bốn bát mứt thuốc bổ.

NAM: Bổ thận Đức Phong - 2\$00
PHỤ: Điều kinh bổ huyết - 1,70
LÃO: Đại bổ Đức Phong - 2,00
ẤU: Bổ tỳ tiêu cam - 1,50

LÊ - VĂN - KHOI

LỊCH SỰ TIỂU THUYẾT CỦA HỒNG PHONG

I.—Một bộ được báng thịt người

Chang van chiêu klop 18 tháng 5 năm Quý-X (1921).

Thịt dồi-trưởng, Nguyễn-Ký-tử trong thành Phố-kinh là ngựa non hay lợn, biến mèo mực và tên như ở Bình-hồ-xá. Béos ngựa ngoài công, thay rùa hươu vào trong nhà, kêu-rò và có em gái đang hi-lục xúi giao oai-hẹp dò mai gánh di Chợ-lon hàn?

— Bay-dium! Dùn con tui au bay-not inau man, con phai di cu vien khung khung, nghe!

Thịt dồi và cỗ Tán-cung dưa một lứa-jun, Ban-dài-viết khung-khung. Xưa này nón may, thịt dòn cỗ nhô khung-thuong duec da buon con lai lai-tan-thu-wat. Ví, him ván-quan-thinh-phong-hoa-huy-hec-huy, bin-giò bin-con-tui can-thay chay co vng-pha bia-nu mot van-di-thi-thong, moi-nga-hoi-quanh. Du-gap vien quan-khan-cap den dia, maye tqe-Thuong-cong-hay con-cung-vay, thay diem cung-nga-thay-khong quoc-bo mae-ke; cu vng-nha noig-danh chien-mot-minh-khu-kien, ngat-ngaung-hach-chi-ngaum-nha-tung-bi-tung-ki, keo-dai tu-gio. Than-den-gio-Dau-moi-gung. Suoi-nga, thi den-phai-chien, ay-thay-doi-mot-cam-mot-cam-song, cho nen-ngaum va co vng-pha cung-pham-het-sua-cung-pham, chien-chuong, quanh-nam-nam mot-nay, thanh-na co-le. Hom-nay, thay/ ho-thoi-thu, bo-qua-thu, co ve-vng-hoc-te, "y chung vi mot-duyen co-ki-het-trong-lam."

Tuy-vay, hai-ngaun-cung-phai-ho-dri-cung-vay, de-thap den-vi-jon-com-hung-le, song-an-dam-ma-iu-van-hoi-ge.

Thay diem Kiêu-de-ngaun-ca-non-ao-vo-phup va deo-thanh-kien-ben-minh, chi-nga-ghie-hen-bo-van, tling-ang-vap-sap va ngan-lay-hai-bat-ham, dung-duy-hung-to-tu-Hau-mong-mot-hoi, cui-tat-ti-di-nay.

Thay diem leom-thay va noi-lam-cam:

— Co-gie-dau-ma-chay-ro-iu-thoi, khong-biet!

Cau-noi-hinh-nhu-chot-da-thay-dai, co-nen-thay-dai-chay-ra-den-giau-san, hong-nghanh-mat-lai, hoi-ve:

— Ngai-mai-co-di-ghi-khong?

— Co-chot-thieng-dot-trai-loi,toi-voi-co-Tan-dang-gia-nam-sau-thang-gan-dieu-hep-kin-kia! Co-đe-mai-ganh-di Chợ-lon-hanh. Hoan-no-nha-o-hang. Muc-tan-Giai-lai-hai-gia-nhan-them-giad-cho-ngaun-ta.

— Thé, hie-nuoi-thoi-di?

Cau-Tan-van-noi-via-crush:

— Ky-quá, hom-nay-anh-doi-lon-nhu-khach-la-nay-hay, lai-nga-rua-tri... Bo-gio-chi-em-chong-toi-di-chor, cung-phai-day-dai-tu-dau-trong-canh-nam, anh-con-la-gi?

— Nhung-nay-mai-de-sang-ro-hay-di, co-duoc-khong?

Thim-doi-sein-clod-nhu-co-ve-kha-ngaing, nen-thim-bat-binh!

— Khong-the-duoc! Phai di-that-som, den-noi-hang-xong, con-mua-sam-van-thu, dieu-ve-nha-yao-vao-khoang-nua-huoi-thi-via. Sung-ro-mot-di-ganh-nang-duong-xa, troi-van-va-ihm, roi-den-spua-trua-mot-vi-ah... Nhung-ma-thoi, cong-viec-cho-ban-bau-hau, de-mac-chieu-za-chung-toi, meien-sau-muoi-boi-toi-eg-mot-tham-co-huong-tu-vi-cho-ong-eg-za-ganh-chien, hoch-lai-ngaun-ta, thi-ra-thong-roi-can-pha-giai-thien-vao-gio-khien-cho-soi-sau-di-tru-za-chung-boi?

— Co-quen-ri-ko, lau-nay-lung-mo-Thuong-cong-bo-hoang-lam-gi-con-tinh-canh-gac-ghia-hoi-nam-ngaun, ngai-mot-quai-qua doi, va-lai, nhung-thi-trai-ai-dec-tac-say-dam-nu-me, binh-lai-kieu-qua-chung-ko?

— En-hau-cu-nay, chi-noi-cho-that-nhieu-mot-hai-chi-ngaing-anh-di-ko-nhan-tinh-atiung-ngaun-ay-ai, chay-co-thay-chua?

— Co-tu-quy-chac-nha-hai-nam-la-muo, cha-con-nga-ig-za-cao..., hen-nuo-myay-ong-hay-nay-tu-nha-khong-khao-rang-ong-chanh-vay-Thien-cong-Triệu-ca-nyaot-co-chau-hoi-mot-va-ngaun-Hub-vo, goa-chong-hoa-tuoi-tuoi-sac-dep-han-hu-tam-tac-kien-mat, goi-them-nam-tam. I-tai-chieu-la-ko-za-ko. Khuva-may-cha-con-mat-dich-thay-quai-tang-om-di-cam-dai-thong-toi, loi-xe-lau-xeo-no-ru, lay-thit-ve-hau-mam-ngaung-cho-co-ai-dam-hai-xich-egure-lau-vay-

— Troi-oi-chen-noi-toi-ngaung-gom-qua-hanh-toat-cu-ngaun!... Co-Tan-dang-chieu-go-vi-pen-ngaun, thanh-na-khong-the-nhiu-duoc-mot-ngaun-chie-troi-dung-quan-don-dep-di-ngaung, sang-moi-se-hay,

— Nhung-phai-rinh-bat-voi-ngaung?

Vang, nhung-thi-mam-ngaun-chi-dinh-lam-tem-khong-them-dau-dau-xiu-gio-huu-truc!

Gioi-doi-mang-ban-khoan-voi-ngaung-gheu-tuong-vo-cam, chi-nhango-tran-danh-phai-song-za-thay-za-dau-cam-trong-thanh-vang-va-ngaung-ro-mot.

Moi-sang-canh-tru, thym-doi-Kieu-dai-choi-day-nau-cam, danh-dien-za-4-tan-thay-anh-hai, roi-cha-em-qua-ganh-za-di. Chiu-tam-di-that-som-den-lung-Thuong-cong, tim-chot-hau-nup-doi.

Trong-dau-hiem-dai-chac-nam-sab-bat-direc-dam-dau-them-tu-xa, tang-mat-vai-tuong-chinh-tue-la-thay-doi-Kieu, chong-thim.

Tan-noi, vay-ma-em-van-ngaung-chi-khong-biet!

Co-chot-thieng-dot-trai-loi,toi-voi-co-Tan-dang-gia-nam-sau-thang-gan-dieu-hep-kin-kia! Co-đe-mai-ganh-di Chợ-lon-hanh. Hoan-no-nha-o-hang. Muc-tan-Giai-lai-hai-gia-nhan-them-giad-cho-ngaun-ta.

— Thé, hie-nuoi-thoi-di?

Nhung-nga-rua-tay-chung-co-nao-mi-thi-deay-nam-ap-doi-nha-hai-voi-moi-meoh?

Tai-hau-co-nho: khung-thes, san-han-ta-lai-tinh-su-sau-nam-nay-khong-vay? Ban-ong-co-nha, co-nha-co-via, bo-di-sinh-tu-ko-lai-dau-mo-dore-chut, nhung-phai-co-ngaung-tinh?

Khong-the, san-han-tai-dau-dot-chi-em-minh-di-ngaung-lung-mo-Thuong-cong, dung-co-doi-hanh-ma-khoun?

Nhu-cu-lien-cam-uoc-hen-tu-nien, chong-ai-phai-bao-ai, hai-nuoi-cung-dat-ganh-xuong-me-ruong, roi-ren-ren-huoc-lai-gan, dung-nep-minh-ben-mot-hoi-cay-de-xem. Canh-tuong-rung-ton-hai-hang-lam-hai-chi-em-run-sua-mat-via. He-phai-khoa-tay-nuong-dua-lau-nhau-cho-dau-goi-dung-veng; co-de-nen-hoi-thu-hoi-kop-cho-khoi-bi-tieng-ken-ru-len.

Vi-nhieu-cai-ho-trong-thay-ma-khong-khiếp. Tuong-tu-duong-ra-ngoai-mo, huong-giap-si-dung-gian-hieu; moi-ngaun-dung-ben-mot-la-er, lang-le-uy-ughi-nhu-pho-tuong-song, toan-mac-bo-trang, doi-mon-jinh, cam-guom-bo-tran. Ghe-nha-la-hau-ben-ria-mo-Thuong-cong, cung-za-mot-bo-ngaun-mac, luri-mai-sang-quai; duoi-moi-hoi-mac, buoc-mot-dau-lau-ngaun, chi-co-nau, cai-thi-nhieu-trai, ma-hinh-nhieu-moi-cai-khong-lau, vi-chuc-choc-con-myay-giot-nau-dong-roi-xuong. Chua-ke-tron-mo-con-den-chuc-chieu-dau-lau-khieu, mau-me-nho-nhay-het, bang-trong-moi-mam-ga-vuong-van-co-cham, dung-xa-trong-tu-tu-nha-nam-hong-xep-dau-dia-quoc-co-gion-lau-say.

Co-cai-dai-khiếp-hon-nra, Mo-cach-tu-duong-hoi-mot-cai-san-nho; chinh-giau-san-ay-thay-cu-mot-ngaun-bi-dong-co-teo-dung, quanh-minh-quan-van-chung-chit-za-cham-len-den-eh-de-hoi-co-cai-dam, hau-lo-xich-egure-lau-vay-

quay-mat-vao-trong-den. Thym-doi va-co-Tan-dang-chieu-go-vi-pen-ngaun, thanh-na-khong-the-nhiu-duoc-mot-ngaun-chie-troi-dung-quan-gie, chay-co-trai-hay-la-the-nao.

Nhung-chuc-cham-la-gi-quan-chung-quanh-than-the-ngaun-khien-hay-co-tai-dau-nuot-san-sang, de-tam-not-mogn-dung-song. Moi-lat, giao-hau-khong-khi-em-lang, nghe-tu-trong-trong, co-tu-quy-hien-thien-trong-dong: « Thap-duoc-lon! », triu-thoi-mot-ngaun-za-moi-tu-chung-chong-dau-ren;

— Troi-dot-oi!... Chet!... chet!... chet!

Lai-lay-cac-quan, sinh-phuc-tha-cho-tuoi-quean-quyen-hau-chu-trach-mang-bao-nhien-ma-sang-hang, xe-cung-xin-chu!... Nong-quai!... Dai-quai!... Oi-chao-zi!...

Mot-ngaun-trong-han-kho-an-trang, dang-tuung-them-tu-dung-noi-ra:

— Cam-mieng! Ai-lam-vang-bac-cua-nha-mi! Cai-kem-van-lam-san-direc-trang-hieu-Thuong-cong-truyen-lynh-chung-ho-thu-thi-chong-chung-za.

— Oi-chao-zi!... Chet!... chet!... Bon-gion-than-tu-dau-tri!... Non-eget-toi-mat, troi-tu... Pay-hanh-hiep-ton-the-nay-zi!...

Nguoi-van-moi-co-lai-thi:

— Linh-thuoc! Va-lay-kao-ming-ho-kia! Dua-tham-ton-khon-nen, chet-dien-dit-ma-hay-con-lao!

Mot-cai-linh-tu-thinh-dai-va-chay-ra-san, nhung-khong-phai-mat-cang-in-han-tay-vao-mat-ngaun-bi-hinh-phai-thang-khoc-nua; nguoi-ay-dah-hoc-mieng, the-luoi, hai-mat-trung-gia, dia-nga-xuong-vai, chet-tui.

Nhung-roi-hua-thieu-chay-het-tot-via-ngaung, sem-dien-de-thit-va-bo-dan-lee, bay-gio-via-bong, vira-dau, vira-bui-ko-dau-tu-phia-xon, thang-vao-mui, lam-cho-ngaung-duong-bo-hap, nguoi-ay-khong-thieu-droc-nira, thay-cai-dau-lai-ben-ben-kia, vi-chi-con-

chay-droc-nira, roet-gan-xa-va-long-thong... Cai-bao-noi-chep-tai-ngaung-them-

Tran-mai-hang-tu-duc-voi-kien.
La-beo-van-va-khieu-mot-hieu-hieu.
Tuan-xanh-tuong-cu-trong-hanh-hieu.
Cai-hay-huong-nong-ve-cu-truc-va...

Thim-doi-se-quá-lay-kien-tram-kín-mat, không-dám-nhin-lên-hơn-nó; néo-có-Tan-không-ngát-trên-vai-thim-và-nói-nhỏ-bên-tai, có-lê-thim-dâk-rú-lèn.

— Chi-xem-nuôi-ta-dang-te-kia-kia!

Thát-quá, nhung-ngaun-dac-trong-tu-duong-luc-tuc-kéo-ra-luc-nay, dang-cung-kinh-té-truoc-nó-Thuong-cong.

Nhờ-anh-sáng-cua-cay-dau-thit-ngaun-tu-duong-ra-ngoai-mo, hau-chi-em-nhan-dien-duoc-mot-vai-ngaun-dung-gan-huong-an-hon-hết, vi-them-ca-dien-sap-chieu-sang-nhiều-hon.

Họ-rí-tai-hoi-doi-lan-nhau.

— Nguoi-trai-tuoi-dung-chu-te-la-ai, em-dô-chi-biet? co-Tan-hoi.

— Tai-trong-rõ-nur-cu-han-Hán, co-nuôi-Thuong-cong, có-phai-khóng-có-thim-doi?

— Chính-phai! Mát-chi-cũng-tinh-dao-de.

— Nguoi-eo-lon-vam-võ-dung-toi-tu-không-biêt.

— Ông-phó-vẽ-uy-day-ma, chí-quan-rồi-sao?

— Ông-Lê-van-Khoi!

— Phai-truoc-dâc-may-lan-lễn-chơi-nha-ta.

Bóng-nghie-tieng-xuong: « Đéc-chuc-a, kẽ-thay-mot-ngaun-eo-ma-hoi-gay, cung-toan-thanh-thang-phuc-như-cac-ngaun-kia, tien-lenh-huong-an, bung-bau-van-tu-roi-quy-xuong-dac-tieng-trong-dung-tot, nghe-rât-não-nóng, day-ao-ai-thay-mot-nuoc-nuit.

Bai-van-tu-bang-chu-nho, co-nhien-chi-ea-thim-doi-khong-hieu; nhung-thay-hong-nuoi-dog-van-vu-nghie-tieng-doc, ca-hai-chi-em-cang-gi-trinh-minh, sung-sot. Co-Tan-boi-nho.

— Em-dô-chi-biet-nuôi-nào-day?

— Hinh-nhu-nha-tai! thim-doi-dap, tieng-noi-hoi-run.

— Lai-con-ai-nra! Luc-moi-thay-hong, em-con-nga-nga, chung-nghie-tieng-doc-thi-quyet-chuc-lam-roi; chinh-anh-doi-Kieu-thi-ha.

— Quai-lai! Ho-bay-trêng-gi-bi-mat, khung-khiếp, lai-co-lô-doi-nha-minh-dag-vao, khong-khéo-thi-khon... Tui-lo-quá!

— Day! chi-di-rinh-dâ-bat-gap, giu-thoi-vao-sang-hien-di-nam-nâo-co-Tan-noi-va-lam-bô-nuoc-dau-thim-doi-buoc-tui.

— Tui-dang-lo-so-phân-van, co-dung-noi-chuyen-gia-ngaung! Ma-ngaun-ta-han-trò-trong-gi-lay-ghe-gom-thê-co-nui?

— Trong-thay-dang-canh-nay-gi, em-dâ-dam-phong-duoc-dai-bat-gap, de-lát-muoi-di-duong, em-noi-chi-nghiep.

— Thoi, chúng-ting-ting-thin-hai-va-chay-ra-san, nhung-khong-phai-mat-cang-in-han-tay-vao-mat-ngaun-bi-hinh-phai-thang-khoc-nua; nguoi-ay-dah-hoc-mieng, the-luoi, hai-mat-trung-gia, dia-nga-xuong-vai, chet-tui.

Thim-doi-ké-tay-co-Tan. Hai-ngaun-chay-ra-me-truong, lay-ganh-quay-di. Luc-ay-moi-chang-anh-nam-dô-mot-choc; tren-duong-vao-Chieu-lon-dâ-có-nhiều-ngaun-gong-ganh, qua-lai.

— Bi-duoc-mot-quang-duong, chung-nghie-co-Tan-noi-gi, thim-doi-Kieu-nong-roet, giri-chuyen:

— Co-bao-noi-chep-tai-ngaung-them-

— Co-Tan-dang-mai-suý-nghie-van-tan-bi-kich-mien-dien, nén-khong-nghie-tieng. Thim-doi-giai-lai, deu-tuyet-van-dong, chien-chay-sang-khap-san, ra-den-ngoai-my.

Phải chăng vua Càn-Long nhà Thanh...

(Tiếp theo trang 21)

Vũ-văn-Dũng vốn người thông-minh, tuy không thạo tiếng Tàu, song nghe họ nói cũng hiểu được dối chiết. Một buổi chiều, kia đang ở Sứ-quán, tự nhiên ông thấy nóng ruột, và mày mặt hùn-hùn. Ông đang nghĩ-nghỉ; nghĩ không biết chuyện gì, thì nghe thấy bộ quan tiết sứ (người Tàu) nói riêng với nhau đại-bực thế này:

Tòa An-thiên xem tình-hạng nói vua An-nam đã có-tai-wong lâm-thảm, Chàng hay Sứ-thân An-nam đã biêt chúa?

Lại có người nói:

Đến đại-thần nacea cảng nkieu người không biết hưng-hồ là Man-sú?

Ông nghe hồn-hỷ, ba ngày liền ở nhà, ai mày chời-bởi yên-tiệc cung-tir-choi. Ngày thứ ba bông có thiếp của quan Chanh-Tông-Tai-Trung Hòu-dương mời đến coi việc cẩn-cấp. Tôi noi, Tông-Tai hối-lòng sao ba hôm liên-không chịu rõ.

Ông đáp:

Chúng tôi kí hòn ở nước nhà, bá vua fo thi nay-ti lòng không yêng. Thế mà ba ngày nay, chúng tôi nóng ruot quá, không hiểu vua nước tôi có chuyện gì? khán-cáp mà bây-tôi không yêng long, cho nên không dam di đầu chori-bói, thát là vò-le, xin quan lòn thi cho.

Trung-Hoa-Dương nói:

Đá vây xin mời Ngái yê Sứ-quán yên-nghi cho.

Sáng hôm sau, có Châ triều ông vào bê-kien ở tiệm-diện, nhà vua ban rưou, ông uống say

rồi trả về Sứ-quán, ngũ-một giờ mài sáng hôm sau mài linh. Tàu hôm ấy, ông cùng tàu-quán & Sứ-quán đi ngoan kháp nơi trong kinh-thành cho khuya-y-khô, luôn trong mươi mây ngày, không nơi nào là không dạo chơi qua.

Một ngày kia, đang chơi ở Chirc-cum-phuong, thì ông được lệnh triệu vào chầu. Lẽ-quan lòn giò coi một dạo biêu-chưởng.

Coi xem thi là biếu-cao-ai của An-nam Quốc-vương. Ông biến ngã lòn ra bút điện khôn như mua như gió. Về lòn định ông ra, Nhông quan ập bao ngán mà mang :

Phiên-sử! Ông hiều sú, ba ngày liền ở nhà, ai mày chời-bởi yên-tiệc cung-tir-choi. Ngày thứ ba bông có thiếp của quan Chanh-Tông-Tai-Trung Hòu-dương mời đến coi việc cẩn-cấp. Tôi noi, Tông-Tai hối-lòng sao ba hôm liên-không chịu rõ.

Gửi Thân, ông lạy lòn vua Càn-Long trả về Sứ-quán, bay hưng-án quay về phuong nam mây khòe, tinh rât cam-thuong.

Sáng sớm hôm-sau, ông vào chầu tìn yêng, Nhà Vua chán-ting. Sáng hôm sau nhâ Vua ban cho ông một tòn bénh son thèp vang, một mặt khắc bùn-chùa « Nám-tay-tay » , một mặt phia trên phia dưới đều khắc hai chữ « Bát-tát-bát » , phía gitra khắc hai mặt nhâ hoa & « Quan-tết-bát » , dích-ho-yeu khán, tìn gía vò ngô », (tigris là có xiết khán-yeu, bát ngô, các quan coi dích-ho không dược dè lò cong viêc). Nhờ có tòn bénh đó,

đi lời dâu, việc tiếp-dón cũng chu đáo-chong vánh, đường về nước di ngán tại độ bango cửa đường di trước kia...

Thay vua Quang-trung thành-linh, bằng giò khâ dược vua Càn-Long trả cho, tình Quang-tay và gâ cồng-chùa, giữa kia Sứ-quán của ông vua thành-con, giao khâ nghiệp kín của nhà Vua vùn khói-phat, Vũ-văn-Dũng rất tòn kâm-cam-thuong, có bài thơ than rằng:

Bố y phết tuynh nien truyg,
Mai di ut vui bat dong.

Thien co no-huong tang nhat ky,
Bai ut Durong, Tong thuyet anh-hung.

Lieuoc muc:

Ao vati noi ten van nam vay.
So voi nguoit xuu, chong gieng ai.

Trai neu co vua them mat ky,
Anh-hung Durong, Tong chao khac tai!

Thuyet khao den noi vua Càn-Long trả về Sứ-quán, bay hưng-án quay về phuong nam mây khòe, tinh rât cam-thuong.

Sáng sớm hôm-sau, ông vào chầu tìn yêng, Nhà Vua chán-ting. Sáng hôm sau nhâ Vua ban cho ông một tòn bénh son thèp vang, một mặt khắc bùn-chùa « Nám-tay-tay » , một mặt phia trên phia dưới đều khắc hai chữ « Bát-tát-bát » , phía gitra khắc hai mặt nhâ hoa & « Quan-tết-bát » , dích-ho-yeu khán, tìn gía vò ngô », (tigris là có xiết khán-yeu, bát ngô, các quan coi dích-ho không dược dè lò cong viêc). Nhờ có tòn bénh đó,

Coi dien, chuyen thay chép trong Vũ-tộc giapha, mà không chép trong chính-séc, tuc-thay! (1)

Lê-vân-HÓE

(1) Tài-liệu bài này của Nguyễn-Quán Cao-kiêu & Lê-mun, từ mục cũn day các nhà khoa-cuôc phien doan.

LIBRAIRIE — PAPETERIE — EDITIONS
TRAN-VAN-TAN

62, Rue de Cetin, HANOI — Téléphone: 1216.

FOURNITURES GÉNÉRALES DE RUEAU
ET ARTICLES SCOLAIRES

Grand Exposition des Stylos
PILOT et Américains U. S. A.

Maison de copiance
FONDÉE EN 1935

Chuyên bán nhiều Bút-máy, Album,
Khay-mục bây-lây-giay dù các kiêu
giá rất hạ

HÀY ĐỎN COI

Việt-Nam Bách Khoa Đại-Tù Diện
của QUỐC-HỌC THU-XÃ
RA TÙNG TẬP MỘT, MÔI TẬP MỘT-CHỦ

Trung, Nam, Bắc chí cung em!
Thuốc-lào Bóng-Linh gióng em khai trường,
Lâm cho lỗ mật phi thường...

HIỆU THUỐC LÀO BÓNG-LĨNH

286, EĂU PHỐ CỦA NAM, HANOI

Nên ghi ý: — Tai hiệu thuốc-lào Bóng-Linh có bón chè Jau-La-Hán Thinh-phong, tuyêt ngon, tuyêt rẻ!

Nhà Gióng Răng

NGUYỄN-HỒU-NÂM
156-158, Phố Hàng Bóng Lở, HANOI
Téléphone: 16.31

CHUYÊN-MÔN:
Gióng rango, chura rango
danh rango, thay mắt già.
Công việc cần-thân,
nhanh chóng và cù
bảo-dâm chắc-chắn

THUỐC GIA-TRUYỀN ÔNG LANG NGHÈ

Dầu Vạn-ứng Tho-Xuân
Thoái-nhiệt-tán Tho-Xuân
Chuyên-trị bâ chung
phong thán chi bão

Đại-bô An-thai Hoàn
Bô sức khỏe và bao thai
chữa các chứng боли

Bô-phê Thanh-Dược-Thùy

Bô-phê và chữa
đu các chứng боли

THUỐC TRIỆT NỘC LÂU, GIANG-MAI

Tienda-phân-hu: THO XUÂN HÂN, 41 Hàng Pè (Radeaux); Hanoi
B.t.h: HAIPHONG: 167 Paul Doumer — THANH HÓA, 81s. Chung-Tù, 77 Côn-Huân,
VINH, 34, 36 Quai Victor Mange — NHATRANG, Sơn-Hà — SAIGON, Lương-Văn-An.

CÓ PHẢI DÊM 30 TẾT

TRÔNG RA NGOÀI
ĐÔNG THÀY

MA

HIỆN LÊN
NHƯ BÓ ĐƯỚC

Những ngọn lửa ấy thật quả từ trong mõ mà
phát ra cháy sáng, nhưng không phải là ma

mỗi tìn-tưởng là ma, cho là quỷ-hỏa; kỳ
thật chỉ là lân-hỏa, lây khoa-học mà xét,
chẳng có gì là.

Còn dom-dom túc là một chứng cứ: đêm
tối nó chiếu sáng nhisp-nhisp là vì ở phân
duôi nó có chất lân.

Shřng người mồi sói dĩ không thấy
anh sáng bắc lèn như mă cũ, duyên-do
chẳng có gì khác hòn là bời quan-tai moi
chòn, chura dược hao lòn, những vật chura
đèng hòn trong chua that hòn mót tót
mít trinh-hò ra lân-hát để bắc hời phát
sáng.

Giai như người ta có cách gi thi lấy hời
ấy, từ bắc tha-ma co ōng-trayen đêm vè
nha tháp đèn cung dure.

Bấy tám năm trüre, ở vùng Nam-thi

thuoc vè khin-cue Thượng-hải bén Tau, cù

co một người biết lợt-dung cách ấy.

Nguyên ở Nam-thi có một
xuong ché-1ao khâ-châ (zinc à
gaz) đe truyền di cho các nha
o chung quanh Tháp-den.
Nhưng đèn của xuong này
chẳng ánh hòn dâ, cũng
không dèng sáu điện hòn
sang-gia, ta chỉ đánh mót que
diêm châm vào là có lòn sáng
bát ra. Mọi nghe như chuyện
quý-thuật kỳ quái, nhưng sự
thật chính là thử « ga » đâ
và trên, chung-mot nguyễn-ly.

Viên-giám-dốc xuong ché
tạo ánh dèng mót cao hòn kin
khâ-to, ở quai-enra đây nhisp
phan, rac, và xuong xin các
thi, lòn ngày-thời nát, tự-nhiên
phát-sinh mót thử « ga » y nhâ
trong nhisp ngô-má cu, roi
do ống nhô-truyen đén ngon
den; lúc náo-tri muôn tháp
den chỉ đánh diêm châm vào,
tức khắc-có lòn.

Nhưng ai vẫn nghĩ mấy ngọn lửa sáng
đem-khuyna ngoài đồng là ma-hòn lòn, một
hòn là hiêu cái nguyễn-ly vira giât-trên,
chắc hòn trong tri không còn co tu-tường
ấy nà.

Còn một dien-me-tin khâc, nhâan, tiện
ngân-nhô-rô.

Đen khuyna thaanh-vang, có những tiếng
gi nghe hơi khac y la tai, nhieu ngheu nhât
đen khua theo phai ròn oց ròng minh,
biu nhau là ma kêu quỷ khac.

Nhát là o chô đồng khong móng quanh,
lai gap vào đén tôt iám lạnh-nhât như đér
(Xem tiếp trang 29)

(gaz), cũng là mót lòn lân-chât. Khi ấy có
sire nghe soi qua mat dia ma bắc lèn
không-trung, phát ra ánh sáng.

Nó từ dèng mà bắc hời lòn cù ngày lòn
đem, nhưng vì ban ngày thường bì mót
trot voi quang-canh bac-phat danh ai đâ,
dù no co chien sang, ta cũng không thể
trông thấy. Duy có đén tôt nô moi phát
hiện ánh sáng lèp lòe cho ta thấy được.

Đen cảng tôt canh nay, nó cảng
thê lòe sáng chung-ay. Cù nâm như vậy,
không rieng gi đén hòn ma mót tết;

nhưng vi cù nâm co đén tôt triết lòn
thâng a hòn hét, cho nên lân-chât trong
ma đe phai-hien cho ngheu ta thấy sang
hòn nhisp đém khac. Thành-thê người ta

82 NĂM MÙI TRONG LỊCH - SỬ

Một cuộc vui rất nhiều ý-nghĩa trong ngày tết Nguyễn-dân ở Nam-kỳ

Trong mấy ngày Tết, tại Nam-kỳ, và nhữngh các thành-phố lớn như Saigon, Cholon, người ta thường hay lè-chure, các cuộc Múa Lân quanh các đường phố rất là náo-nhật.

Mùa lân là mùa sú-tứ.

Chỉ khác là đồng-bông-trong Nam múa lân vào dịp tết năm mới ngoài Bắc ta thì múa sú-tứ vào dịp tết Trung-thu. Và theo hính-thùi lân là (tứ đầu sú-tứ), cũng ý-nghĩa múa lân; tức cách-mệnh-danh của đồng-bông-Nam-kỳ dùng hồn ngoái Bắc :

Cái đầu sú-tứ, trên có một sừng, mắt mũi có bờ dạn, chính là cái đầu con lợn.

Lần theo các sách Hồi-nhâ, Khang-hì trడen, Từ-nghệ-nhâ, của Thủ, là một loài dã-thú mfh phu minh nai, đuôi như đuôi trâu, chân như chân ngỗng có một cái sừng vú.

Còn cái không có sừng gọi là kỵ.

Nhung lân cũng không nhất định có hình-thùi như trên. Giống lân từ trên giồng-hồng-ngoại ta bắt được đùi Xuân-thu và đổi với Hán-đô-Dê nước Tàu.

Theo sách Tao-lâm-ap-trò thi năm Gia-hưu thứ 2, đời vua Tống-nhân-tông, nước Giao-chí ta có tên hòn cao-kỳ-khan lân giòng-ký-lâu ở Trung-tư; thàn-nhân thán-trau, ta như tên voi, chán-nhân chán-éo, vây mìn-nhuy vây cá.

Sach Tu-nghen nói lông no ngô sác, long-bông no vàng, no không an cõi trời; không ăn súng súc; sach Khang-hi tu-nghen nói no là nhán-thù; không hể cầm chân lân đancy coi.

Nay ở Phi-lan có gióng-hồng đầu và chon trước rất cao-thich lân cõi non, hông Phap gọi là girafe, là hông cao cõi, người Nhât-ban cũng-dịch gọi là kig-ata.

Tuy mỗi sách ta còn lùi một khía, song chí-một cái, sừng ở dưới đầu, hai tai to, cõng dù cho người ta nói rằng cái đầu thiêng-tuồng, ta gọi là sú-tứ, sú-tứ là sú-tứ, sú-tứ là sú-tứ, chính là sú-tứ lân. Vâ-chêng, sú-tứ không bao giờ có sừng, duy có gióng-ký-lâu có một sừng trên đầu, song cái sừng ấy không phải hông thịt, vó-tôi như sừng con lân. Vậy thì nó là lân lân. Ta không thể biết rõ ý-nghĩa ta, bắt đầu có múa lân từ đó nay, song người ta biết rằng cái việc múa lân có một ý-nghĩa sâu-xa lâm.

Trước hết, ta nên biết rằng theo quan-nnym của người Tàu, thì lân là một loài nhán-thù rất hiếu, chỉ những kh

có thâm-nhán xuất-thứ, thì lân mới ta đội măi.

Cái quan-nym ấy có từ đời đức Khang-hì, Nguyễn-đô như thế này :

Bởi Xán-thu, Thúc-lüng-Ngô nguyên làm quan Đại-Phu ở Giáp-Áp tuy con là họ Thủ-nuôc. Lòi nhưng không có con. Người thiêng-dung mồm con tên là Manti-Bò, nhưng có tát ở chan, Thác-huống-Ngô con hồn nhà họ Nhau, lây dướt con gai ut hồn ấy là Trung-Lai. Hai vó chung-cu-tu ở miêu măi Närom, rồi cái thai, Thúc-khi lám-sáu Trung-Tàu năm mua thấy con kỵ-lân nhà ngoi ở công-làng thánh-may chép.

Thắng-tinh chí-tử, kỵ-suy Chu vi Thé-vuong nghĩa là: Còn nhà Thé-vinh kỵ-nhâ Chu suy, lâm kỵ lâm giài lâm huoc vay-sung no măi giat di. Khi nòng sáp sinh-nhât-nóu óng lão-dung noig-oan xing là măi vao soi rõn bién măi, cõi hai rong-xanh vay quanh nhâ, trên trời cõi tiếng-nhát, vay co lueng noi-rang. Tròi cõi sinh Thanh-tu nén gióng-hồng hoa eut phu-nhát-thap, Nhán-thi sinh ra mót trai dien-phuon-phu tot deip, dat tên là Khan, tu là Trong-Ni (ký-nem tên nai). Trong-Ni sau được đặt noi tiếng-Quen-ting, cõi vua-china và sáp-phu-doi bay-giò và sau đón day-say-tu là ban Thanh-hanh-quan-tu, và tên là Khong-phun-thap.

Khong-phun-thap là lynch-thanh-tri mà trước khi sinh-nai co diem a ky-lan tho ngoe, nên dời sau mienoi ta fin-jeng gióng-ký-lân chí-na doi khy co Thanh-nhau va doi. Chính Khong-phun co ý-nghĩa này nêo.

Giup kinh Xuân-Thu, ngay chia-chép dien-nam vua Lô-Ai-Công-nam thứ 14, mua xuân, là khai-nuôi ta bắt được con lân. Nen kinh Xuân-Thu thường-cũng gọi là Lân-kinh.

Tuy mỗi sách ta còn lùi một khía, song chí-một cái, sừng ở dưới đầu, hai tai to, cõng dù cho người ta nói rằng cái đầu thiêng-tuồng, ta gọi là sú-tứ, sú-tứ là sú-tứ, sú-tứ là sú-tứ, chính là sú-tứ lân. Vâ-chêng, sú-tứ không bao giờ có sừng, duy có gióng-ký-lâu có một sừng trên đầu, song cái sừng ấy không phải hông thịt, vó-tôi như sừng con lân. Vậy thì nó là lân lân. Ta không thể biết rõ ý-nghĩa ta, bắt đầu có múa lân từ đó nay, song người ta biết rằng cái việc múa lân có một ý-nghĩa sâu-xa lâm.

Trước hết, ta nên biết rằng theo quan-nym của người Tàu, thì lân là một loài nhán-thù rất hiếu, chỉ những kh

co thâm-nhán xuất-thứ, thi lân mới ta đội măi.

Cái quan-nym ấy có từ đời đức Khang-hì, Nguyễn-đô như thế này :

Bởi Xán-thu, Thúc-lüng-Ngô nguyên làm quan Đại-Phu ở Giáp-Áp tuy con là họ Thủ-nuôc. Lòi nhưng không có con. Người thiêng-dung mồm con tên là Manti-Bò, nhưng có tát ở chan, Thác-huống-Ngô con hồn nhà họ Nhau, lây dướt con gai ut hồn ấy là Trung-Lai. Hai vó chung-cu-tu ở miêu măi Närom, rồi cái thai, Thúc-khi lám-sáu Trung-Tàu năm mua thấy con kỵ-lân nhà ngoi ở công-làng thánh-may chép.

Ngoài ngày cám-dồng hót rằng :

Đieng-Ngô tuc hót Lan, phuong duat Kim phi thi Ngô ha canh Lan hót Lan hót Ngô tuc

Danh :

Đri-Duong Ngu chát Lan, phuong ra chait Ngu doi khac ine, la mong gi day!

Lan ot Lan ot Long ta lo hot!

Do do, ang-ru doi san, nhát là cõi mõn-dõi daid Khong, tui tang Lan-lai loai thoay-thu, nenh không gap doi lan-hinh-thap-thuc, thanh-hanh-hai vi, nhai duoi Duong, Ngô thi no,nhat dien-khong ra.

Trong hoc « Hresh-tan-quai » cua Hán-Thoái-Clin tuu Han-Dai-Duong, co noi rằng :

Da la dai bu con treu cung-biet Lan la cat dien-hinh o nu.

Lan ra tát la co thênh-nhán tại vi, lân vi Phap-nhan ma ra vay.

Gioi Lan va tát bao dien-hinh, nhung Lan là vi-hien nam nam coi thay ra doi mít lân, cung cõi cõe bao thanh-nhán, vay, nen nguoj ta hinh-dung ra cõi dai Lan, mõi nam coo qai voi Lan, coi vay canh cho no-va-thuc, tát la cõi chia cho doi thoi-bi-jin-thinh-tri-thanh-nhan tai vi, quan-tu tai trieu, nhai doi Duong-Ngu thinh-thot.

Vay cuoc mua Lan-chang phai là mot tro vu, nhur cai tro vu, thường-khie, trai loi, no, ham mot y-nghia cao-thuong, moi hy-vong tot deip, vo cung; cai chuc cho doi thoi-bi-thinh-thot.

Van-biet hy-vong voi su that chung may khi lai di doi duoc voi nhau, nhung khi tat ca mot dan-toe deu-sot-sang trong mong qua cuoc mua Lan, nhung ngay Nghieu-thang Thuuan thi cai hy-vong nong-nam ay rieng mo cõi sit an-uu vay khuyen-le, minh vui song, vrey len khobi nhung noi khô-khan-hien tai.

1115 — Các nước phía nam đến triều cõng ta.

1127 — Nhờ de Co-xa mà thành Thăng-long khởi bị nước lụt.

1139 — Đô-anh Vũ-chuyen quyen vay tu thong voi ba thai-hau, loan mua cuor ngoi, nhung so-long Tô-hien Thanh ma khong dam vong-dung.

VĂN-HẠC

Cách 12 năm lại có một năm gọi là năm Mùi. Vày thi nước Nam nhà daid qua 266 nam Mùi thi Hông-hap lap quoc den may. Nhưng het ta phan tu que daid theo, ta chung kinh-cuoi la con gi, cho la dien go, lieu quan-vat o duong Ngũ-phu. Hop-trò Khong-tu là Nguyen-hu trình voi thang rằng: « Thân mai ma sing-thi, co le loai yeu quai nhau tron chung »

Có chung, chi vào khoảng một nghìn năm sau, nghĩa là từ lùi Đinh Tiên-hoang dung nước doce-lap tri.

Kè từ nhà Đinh đến giờ, nước ta trải 82 nam Mùi, moi nam Mai doi-chieu thay-dien, co mot vai vien-hiep-su quan-he nhau san day :

971 — Đinh Tiên-hoang giao-ho voi nhau Tông-hen Tau.

983 — Vua Tông phong vua Le Dai-hanh nước ta lam viet-dap-tri.

995 — Chiêm-thanh giam sir ta, vua Le Dai-hanh di dinh bao-thu, bat durey nhau dan cuu cai dem ve khai-nhau.

1007 — La Long-dinh-thi nam thi trieu, so dan ta van ta Ngap-trieb, ta vi thi.

1019 — Ly Thai-to chiu-nuoc lam 24 tu vien-danh 5 hang.

1031 — Sau cuoc loai Dong-chinh-vuong va Due-thanh-vuong, hang nam eac quan phai lam tui tuvne-thue hi.

1043 — Dat nha tran de chay gay to cong-van, va cam-mua hoang-nam (真男, trai 18 tuoi tra le) lam no boe.

1055 — Ly Thai-ton phai chon chieu-cho co-pham khoi bi ret kh.

1067 — Luu nay nước Nam co 100 doi quan, may xir-lan-bang phai kieng so.

1079 — Hoi nam 1075 Ly thuong Kiet danh nhai Tông, vay chau Khan chay Ung va bat mot so dan dem vay nuoc. Nay vua Ly Nhien-ton cho 221 nguoj ky ve Tau, nhung co thich chit-tron tan: Thien-thanh 天子兵 兵 hay Dan-Nam-trieu 披荆棘 補荆棘 roi moi cho di.

1091 — Chiêm-thanh bay sang quay-nhieu quan ta danh thi no lui, rut ve thi no lai den.

1103 — Ly-thuong-Kiet vao Nghé danh giac Ly-Giac. Tường giac nay phai chay vay Chiêm-thanh bay sang quay-nhieu.

1115 — Các nước phía nam đến triều cõng ta.

1127 — Nhờ de Co-xa mà thành Thăng-long khởi bị nước lụt.

1139 — Đô-anh Vũ-chuyen quyen vay tu thong voi ba thai-hau, loan mua cuor ngoi, nhung so-long Tô-hien Thanh ma khong dam vong-dung.

1151 — Người Mă-lai, người Xiêm-la den, iep pho buon ban o Van-don (Quảng-yan) sach dur y Kim-lang doi mat.

1163 — Tu tri'e dein gioi nhà Tống goi to la Gao-chi-quan 交趾郡, sang nam 1164, tri di doi thi la Annam-quoc 南國, vua Minh va ban to Binh ngo dai-cao 半丈大爵.

1439 — Xiêm-la, Chiêm-thanh, Ai-lao-tieu-công ta.

1451 — Ba Thai-hau phu chinh, bay nghe loi gien, sat hai curi than.

1463 — Le Thanh-ton chon chinh phong-tu cuu dan.

1475 — Lap nua Tré-sinh nuoi ke dau yen, moi kli o dau co dien le phat ra thi dem thuoc di chua-benh cho dan.

1487 — Mo mang dat Quang-nam da lấy cua Chiêm-thanh.

1499 — Le Hiển-tôn khuyen-khich vien nong-tang.

1511 — Trần Cao khieu loai o Hái-luong, tu xing la vua Dế-thich giang-sinh.

1523 — Mac dang Dang chuyen quyen.

1535 — Quan-nua Le sang Van-nam can, cuu vua Tau, va kai to Mac giect vua cung nước.

1547 — Trinh-Kiem pho vua Le Trang-ton o xu Xanh-hoa, chieu tap hao kiem, maru vien danh Mac.

1559 — Trinh-Kiem trong Thanh-dem 6 van quan ra danh mai bac, nhung bi Mac-kinh-Dien vao danh Thanh-hoi rat gap, cho neun Trinh-Kiem phai rut ve giur nua.

1571 — Nói-nghiep chia, Trinh-Tung cõm quan.

1583 — Trinh-Tung ra danh Son-nam, May duoc lua gao den ve.

1595 — Benh vuc họ Mac, vua nhà Minh sai quan den Nam-quan, goi ta kham xet cong vien-nuoc ta.

1607 — Pho-Hai-an tu hep nguoi Nhât va nguoi Tau o buon dan-dong dia.

1619 — Trinh-Tung boc vua Le Kinh-ton that cuu de chet.

1631 — Trinh-Nguyen danh nhau lan-thu.

1643 — Trinh-Trang ruoc vua Le vao danh mieu-nam, nhung bi tiet troi nong qua, quan linh chet nhan, lai phai rut ve.

1655 — Chua Nguyen sai Nguyen-hieu Tien dem quan vuot qua song Banh de danh quan Trinh. Hai ben danh nhau lan-thu.

1667 — Bay lau họ Mac chiem gau Cao-bang, gioi Trinh-Tac dem quan len danh, Mac kinh-Vu phai chay sang Tau.

1679 — Chua Nguyen cho hon Duong-ngan-Dich dem 3.000 nguoi Tau vao khien dat Dong-pho (tice Gia-dinh o Nam-kỳ bay gio).

1691 — Họ Trịnh cầm quân-lai tan rãng lấp ở chỗ mình,lam việc, vi thường gõ kẽ ý quyền xâm lấn tùng dân.

1703 — Chúa Nguyễn-Phúc Chu xin nhà Thành phong vương cho mình không được, bèn tr xưng là Quốc-chúa, và đúc ấn Đại-Viết quốc Nguyễn-chúa vĩnh trấn chí bảo 大越國阮主永鎮之寶

1715 — Người Chân-lạp là Nặc Thám đem quân Xiêm sang cướp pháo Hà-tiền, tông-binh Mac-Cieu phải hối thanh chạy.

1727 — Chúa Nguyễn kế tiếp mò mang miền Nam.

1739 — Lê duy-Mật mưu giết họ Trịnh không xong, chạy vào Thanh-hòa.

1751 — Hoàng-cộng-Chết bắt được tướng già Nguyễn-hữu Cầu, đóng cùi dura về kinh thành Thăng-long.

1763 — Lúc nay họ Trịnh cần tiền, đặt lè từ năm 1750 cho hét cùi ái, hét nộp 3 quan tiền/lần để thi, không phải kháo hach gì cả. Vì thế, người ta tránh nhau vào, thương theo đồng quẩn, den nỗi day dấp lèo nhau mì chêt vò sô.

1775 — Ba ông-Nguyễn Du, Lê-quy Đôp và Ngô-thời-Sĩ làm bộ Quốc-sử tri-biên gồm 6 quyển.

1787 — Chúa Nguyễn-Ánh từ bờ Xiêm trở về mua việc khởi-pháo Gia-dinh, trang kinh ấy đưa cho Bé-dag-koc cùng Hoàng-tử Cảnh sang đón nước Pháp cầu viện.

1799 — Thầy Tây-sơn súy nhưc, Nguyễn-vuong cử đại binh đánh Quy-nhon.

1811 — Vua Gia-long sai ông Nguyễn-Thanh coi việc soạn ra bộ luật Gia-long.

1823 — Xứ Bắc có nhiều giặc-giã nô lặc: Phan-bà-Vinh, Lé-duy-Luong, Nóng-ván, Văn-v.v..

1835 — Phạm-văn-Diễn đổi vùng ở Tuyen-quang, Nóng-ván-Vân bị chết cháy.

1847 — Năm Thiệu-trị thứ bảy, phong Nặc-ông Đôn-fam Cao-miền quốc vương.

1859 — Đề-dec Bigault de Gerouilly rút quân ở Da-nang vào danh Gia-dinh.

1871 — Bon-Joung giặc khach là Hoang-sinh-Anh, Lưu-thinh-Phuc, Ban-van-Nhi, Hoang-Té v.v.. quay phuon xu Bắc — Nhà buôn Jean Dupuis nhất định chép-ki-gioi theo song Hồng-hà sang Vạn-ham.

1883 — Vua Tu-Duc mất — Nước Nam ly-dien-mo 27 khoản nhan nước Pháp bao-bao.

1895 — Quản Toàn-quyền Rousseau vay nước Pháp cho xar Bắc 80 trieu quan để chi tiêu vào cuoc mo-mang.

1907 — Không có việc gì đáng nói.

1919 — Chính-phủ Pháp lập trường Cao-dang & Hanoi.

1931 — Chính-phủ dep yên-phong-trào phiêng-dong ở Hac-ký và phia Bắc-Trung-ký, (khoi nam 1930).

1943 — Theo nghi-dinh quan Toàn-quyen Decoux, toàn cõi Đông-pháp vẫn đóng-hò mien au han, trước một giờ, bắt đầu từ ngay le Janvier theo giờ mới.

QUAN-CHI

THU VÀ MẠNG ĐỀ CHO:
M. TRƯỜNG - QUANG - HUYNH
204, Rue du Coton - Hanoi

CHÈ NỘI-HÒA Phú-Xuân là hằng

chè to nhất Đông-Pháp có mía vò
chè và lá hirtong, cách chế hòa
vật tinh-khiết và hợp vẹ-sinh.

Chè nội-hoa Phú-Xuân đã được các
nhà sành chè công-nhận là hương vị rất
đậm, các quan Nam-ky tra dùng và ban
khem Chè nội-hoa Phú-Xuân do chủ-nhân

NGUYỄN-VĂN-SƯU tên chè thường-thụ
Hàn-lâm, Chuong-mỹ và Vạn-tượng Bội-tinh.
TỔNG CHI-DIỂM: 88, Phố Hàng Ngang, Tél.: 387

TỔNG-CỤC: 167, Hàng Long, Tél.: 1764 — HANOI

SẮP XUẤT-BẢN

PHAT-GIAO (TRÍ-HỌC CỦA PHAN-VÂN HOU
TRÍ-HỌC DESCARTES... ARISTOTE... BACON
LUÂN-LÝ HỌC, TRÍ-HỌC SỰ CỦA P-V-HUM
TRÍ-HỌC SCHOPENHAUER CỦA NG-U-THI
TRÍ-HỌC HUME... SPINOZA... PASCAL...
TRÍ-HỌC BERKELEY CỦA NGUYỄN-D-THI

TRÍ-HỌC HEGEL CỦA SON-LAI
TRÍ-HỌC COMTE... HOBBES... LEIBNIZ
TRÍ-HỌC DURKHEIM CỦA SON-LAI
THI-HAO TAGORE CỦA NGUYỄN-VĂN-HAF
TOLSTOI CỦA NGUYỄN-DINH-THI

VĂN-HỌC NƯỚC PHẬT THẾ KỶ THỨ 19 V.V.

TRIỆT HỌC EINSTEIN
của NGUYỄN-DINH-THI

Một tin sảng rơi vào sự bí mèo của vũ trụ. Chỗ gặp nhau của khoa học và triết học để định bài thiên nhiên. Lai diễn tinh mới nhất và dài nhất trong tri thức của nhân loại.

LUẬN TÙNG Trong a Tu sach
TÂN - VIỆT n.

Làm sao biến những vấn đề về vũ trụ, về thiên nhiên, về triết học thành những vấn đề về triết học của nhân loại?

CHIẾU BA MUOI TẾT

Một thiên tình số sống của Đài quang Tiên

kinh hieu bao dep tro gop khon Quy-Nhu.

ĐÃ CÓ BẢN

VĂNG SAO. Tập thứ 2 là Mùa hè của đây trung-
tung con-sieu-cua-tai-sai CƠ-ŁAN-VIEN.
GIÁ 2.100

TRÍET-HỌC NIETZSCHE. Mười năm trước
day nay sống. Một luồng suối nhèm van-teen
lai loài, ngon. Một triết-tu cõi nghệ-thết,
cõi triết-tu cõi triết-tu.

TRÍET-HỌC KANT. Một triết-tu cõi triết-tu
chỗ đất hòn trong hòn-hòn. Tự hòn này, hòn kia
TRONG BO CHOP NÚI. Giá 1.500

ĐỘI VĂN. Giữm có những bài phái-
giết-thết, gõm-gõm trong ngày 20/11/1945
của Thủ-THAM-MAL. GIÁ 0.900

NGHỆ-THUẬT LÀM VIỆC. Những
tác phẩm hay nhất và đẹp nhất của H
đều Pháp. NGUYỄN-XUÂN-HY-THUA. Giá 0.5.00

Nhà xuất-bán TÂN-VIỆT 49, Rue Takou
Saigon, Cholon sách Tân-Việt-bán nhiều nhất
tại hiệu MAI QUANG, 110, G. Guyemer, Saigon

(tiếp)

Ao len MODA

Đại hào-hàng đủ các
kiểu, các màu rất nhã.
Xin biêt thư về lấy
màu và giá tại hàng-dé

C U - Đ AT
DIRECTEUR: VU-VAN-MY
N° 44, RUE DU
CHARBON, HANOI

Cùng-eác Quy-khach-than-yêu

Bản-hiệu Bé-lamy-my-nan đã được hàn-hết các
quy-khach-bé-dung giay PHÚC-MỸ đêu héctue
hoan-ghenhe và gửi thư về ban khen rất nhiều.

Nuôi-tai lại tóm-thinh-tinh đe năm 1943 báu
biểu xin-lập-lip lam-việc; và co soan-them-hor
ngahn cuon catalogue rát công-phu, my-thuat
horun 1042 đe kinh-bieu eac ngai-tham-men co
thu-vé lily.

Cac ngai-my mua cho giay PHÚC-MỸ đe hong-hat
trong-thien-gioi, không-giang các ngai
de tao-co-dong do ba chia: PHÚC-MY CHAU-SURES
duoc san-lan va vang-dong trong-toa
giai-dit-Dong-dong.

Cac Quy-khach mua buon-xin-giay-thu-vé-thuong
lượng.

THU VÀ MẠNG ĐỀ CHO:

M. TRƯỜNG - QUANG - HUYNH

204, Rue du Coton - Hanoi

SƠN

GECKO

Là thứ sơn tốt nhất hạng,
cõi bán-kháp cõi Đông-Pháp

HÀY HỌC

TRIỆT HỌC EINSTEIN

của NGUYỄN-DINH-THI

Một tin sảng rơi vào sự bí mèo của vũ trụ. Chỗ gặp

nhau của khoa học và triết học để định bài

thiên-nhiên. Lai diễn tinh mới nhất và

đài nhất trong triết-học của nhân-loại.

CHIẾU BA MUOI TẾT

Một thiên tình số sống của Đài quang Tiên

kinh hieu bao dep tro gop khon Quy-Nhu.

Nhà xuất-bán TÂN-VIỆT 49, Rue Takou
Saigon, Cholon sách Tân-Việt-bán nhiều nhất
tại hiệu MAI QUANG, 110, G. Guyemer, Saigon

(tiếp)

Thui Già

CỦA NG. DÂN-GIÁM

CHUYỆN NGÂN MỒI

đã nỗi là con vít bắp. Nhưng sự thire người
dan-ba áy to hon con vít bắp mà tôi nom tu-a
tira một cái chum có người dày dảng sau,
dang lõi-dich trên sói, chia v với cái tay bò
thi-khi qua. Thiếu - phu cõi nâu-nâu,
quân-hình den, di giây vú-hai mâu-nâu. Tôi
phông-doan là vú-hai v i tôi thấy di giây to
và gói giay-bei-bei.

Chắc không phải là giây gói cao, vì không
coi thire gót giây nào chịu đựng nỗi tung
nỗi cắn. Tôi nêu gói giây chịu đựng được
thi-khi la khói hiệu giây là già khuy.

Trống-xa, cõi dâu bì hai mảnh nuốt, má
bi cõi nuốt, cõi báy nuốt, vai bi báp tuy nuot,
ear-tron, không có đường vấp, má-dòng mâu
nâu-cá. Vay khong là cát chum là cát gi

nra? — Thiếu-phu cảng-dí tôi gân-hao-nhiều,
tôi cảng-nhận rõ hau-mát hlip-cái-mũi-béch
lén, lõi-mui-tròn-deu dan co thie-nhet-mot-lo
dau-hac-ha-vào. Đôi-mút giay co-nim-cung
không-chu khin-doan ham-rang khai-tri mua
mõi-thé-dung-lam-mui-hien che cho-eai-cam-th
nhut, eai-cam-thu-nhi-lau-vao-cõi.

Nó nêu theo giọng tiệu-thuy-Tay, thi-vé
sắc, thiếu-phu dep kem Tay-Hi, nhưng may
ra hau Chung-võ-Diem.

Thieu-phu am mot bo hoa-thuc-droc.
Nhung dung hoa-phat-hong-xoa o ngau va
vai-thu-phu, co-giong-het-tuoi-nu-mia-mai...

Doi von voi thiieu-phu ta mot ngau la, chon
nen voi khong ngam-ang chut-het-ac-cam-va
thieu-phu. Va lai voi do-chung la mot ba nao
den-giai-tren-sua-hay-tien-lon, vi Bon-nui-bo
va len.

Khi thiieu-phu bude vào phòng-khach, Bon
nuon-huon:

— Thura anh, day là nha-toi... Minh chao
anh Chiен-Nhan di.

— Chao Song-Nguyet chung-nhac den ten toi
la Bon o voi anh?

— Ten muot nuoc bot?

— Ten anh la Bon?

— Phu day! Khong quen giuoi dieu la Bon den?

Nguoi den ten voi la Paul, o nua que ho
goi voi la Bon. — Thoi, nhung truc-het moi
anh vao trong nha xoi-noi dieu...

Tu cong, qua-von, vao-toi phong-khach,
tron-tour coi nhung-dan-hoi-nay?

Tai sao voi tieu-Tay giang-Tay?

Tai sao voi tieu-Tay giang-Tay?

— Phu day! Khong quen giuoi dieu la Bon den?

— Theg trong thiiep cuu anh Song-Nguyet,
anh fien day dinh-mua dieu-la?

Toi tra loi:

— Vang! Thay noi anh co giuong chot-hai-xa,
toi thay mat-mat. Cac ngau khong-the cho loi noi cua
toi la 'sa'. Toi thay nhiet-mieng vi thay mot
ngau dan-ba xau-den the-droc, vi nge-nhien

má ván-phai-thu-lé, vi co bo-nhiều-cuu-hoi
trong-dau-mu khong-huy-dung.

Ngau vay!

— Khi tot-khi khoi-phong-khach, Bon bat
daa noi:

— Khong can phai la mot nha tam-vy-hon,
toi cung co thi diao-dung tu luc am-gap-to
o cong, anh thay-nhieu-sir la giong-to-mo
cua anh, nhiet la anh da tang-viet-yan. Nge
nhiep-thay mot-cai gi 14, la phu-quan-sat-ky-luong
de dung lam-toi-lieuu cho nghe-thuat. Toi chiec
sir la nhiet la anh tang-xoi-toi-xau, den noi
khong-the nao sau-hen duoc nua.

Toi voi dai-coc ruen-ogt-xung-ban-gat-toi:

Bạn nhai-kien anh dã cho tôi là chỗ thanh thật là yan-hanh, nhưng xin anh chờ co-néi Chì, em đem chuyện một người đàn-bà lẩn vào chuyện phu-phiem của anh ông, e có điều thất-lé.

Bản mò-mảng, đưa đầu vào thành ghé, ngứa mặt nhau trán, tra iroi:

Tôi chưa bắt đầu câu "chuyện", anh đã ngắt lời. Nhiều người biết lai-lich tôi nhưng không biết rõ-ràng. Hôm nay, vì quỳnh-anh, tôi xin thuật rõ, nhưng anh đừng ngài tôi, vì câu chuyện tôi kẽ ra đây đã hái mươi năm, e chuyện bi-nhưng thì must-muchel-ge.

Tôi uống canh chén ruogg, theo Bốn đứa đầu vào thành ghé, chui-yéng. Trong phòng không có tám-tiếng đồng. Tôi xin nhường lời cho bạn tôi. Bạn tôi nói-hoạt-tiến. Co-chêng tôi chỉ xếp đặt câu chuyện cho được gọn-gàng

Đã hai-mươi năm nay, hời ay tôi lén-h'y-tubi. Nhà tôi nghèo lánh. Mẹ tôi lão. Chung tôi ở một túp-ló nhỏ ngoài bãi. Cha tôi sòn khát từ túc-lát lót-long. Mẹ tôi phái di-ban hàng rong, tần-tần ngói bá. Tôi có ngói-dâu khi mới được báy, tẩm thang đâ-pái-xu hàng giò, một ngay chí được vú-mẹ có hai lân, buồi sang và buồi chiêu. Mẹ tôi đái-giàng hàng xuồng, không kip ri-bô nhieu, ôm chaoing lây lát cho tôi bá, và ngắn-ngắn-h'ay: "Con ạ! Con bô cho em! Hôm may tôi đái-hàng, me làm tẩm được một bát cơm, me ăn cát-một xu chả-trú. Con chua-biết gi-nh? Không thi coi biết lùi này nè-léo-dao-crease-khô lâm. Nhưng ngày sau sòn lòn, tôi chacea con ngoan, con ngoan, con nuô...". Mỵ tôi chí thuật cho tôi già-canh h'ac tôi cón bu-s'a me. Tôi h'ac tôi chacea me-ti đái-hàng bu-luc lúi, khai, nhach-nhan, đê muỗi, tôi ch'e đến khi tôi lén-h'y là túc-lát lót-long h'at-mo hét-thay những việc sòn-dien chí-mu tôi ya tôi. Tôi nhớ-canh-röt vì tôi khâ. Hàng tuyn, ay, những tre nhâ giò-vò-lú, vò-lú. Cái-khô lúo mao cũng bắt tri non-nu của tôi phai-nghị-nghị, cho nêu-sawn ghi trong da tôi già.

Tôi thết-thết trong phò, mợt binh-nhau với nòng-canh-canh cái lát xuồng dat, lán-lịch bén vai-yêu-ờ, kien-cho thau-h'ac, bê-nhô-moi báy-tuoi càn-ti, nhé-keai-mh-hoi trong minh mực và run-lay-bay trong minh-ret.

Nhung - ôi! - tôi coi quản-ch'ing nòng-bé, gi-lai, lâm kh'ac ngói xens câu-quu bâ-an, tôi thấy doi, tôi không muôn bô-ông ngói-một mình, tôi lién-giò h'au em-cu ra. Vì "ông-han" là chỗ-thanhn-cho nêu tôi mori không giữ-y-tu,

th'au b'au m'au cung vào ch'ô vang tôi moi d'm. an-cam.

Tôi già-nam coe trong là chuoi ma-nh'oi d'm n'am cho tôi. Ông Tay (tong-thuy) n'am com-hoi:

- Ai cho con đây?

- Thưa ông, me con nguy mao cung nam-com, phong kh'eo con do-o, doc-dung.

Tôi cùi-xuống n'au-n'au-com, có it muoi v'ing, tôi ng'au-ngaia n'au-com, rồi tôi nhia « ông-han », ng'au-ngaia. Com khong có th'au an-gi, inor ông ay-in, o'ng-xe-u'or cho... »Nhưng tôi không muôn an-mot-minh, tôi lién-h'et:

- Con không thấy ông an com ba-gi'ach-ông-do lam?

Ông Tay nhin tôi, rồi trả lời:

- Ta doi lam, ta không co tieu-mua-com. Toi cùi gam mat, mat hai tay nam com-ai, gan-dung-sa canh vai-ong, roi kh'eo noi:

- Me com voi con cung nghieo nhu-ong, coi chi co muoi v'ing, ong an voi-con.

Ông Tay d'm-nam com; xoa töe-töe, rồi c'uo-xa-leu, de canh-xuong, lau-sach-don com, cat-nam com, roi ngói-an. Toi de-y thay ong-via-nhat, via-mo mang-nhu ra chan-nuoc-menh-moing.

May ho'm suu, ong Tay bao-toi dan-ong v'y na-hoi. Tuoi dai-ong ve tuip-leu-tranh cuu töi cung-nhu dat-mot-dia-ban-dong-nghiep-han-nuoc-vay.

Tôi dung-tam liep, vui-k'en:

- Me q'ti ong Tay, bau cuu deon-choi! Me oen-mien v'ap, bau cuu-de mat, nhin-mat-muoi-nhan-ra-ong-Tay, voi-chap lay-tay!

Th'un-tran, moi-via-nhat-choi!

Roi tot-nya thay-ong Tay va me-ti noi-nieu-chuyen-vi-töi, tri-oc-nen-not-cuu-ti-choi cho-ti-hieu-deu-kien-chau-chuyen, toi-chi-hieu-nhat-giong-rang "l'm con-nuoi", + di-hoc+, + ba cuu-chen-trau+, thi-b'ing-toi-chun-tay, ngh'ien-rang-an-mot-minh-kong-co-mey, nen-danh-mua-them-gao, me con-doi-noi-chuan.

Nhung buoi chieu-nhan-don-lang-lang-ø-ven-hoi Tay da kien-tai-lam-quen-voi-mot-nguoi-ca...

Mot-long Tay cao-ton, ve-mat-hien-hau, tren-mu-luc-nao-cung-dien-nu-cuor, kh'au-trang-yang, tan-tan-ngoi-bai. Cha tôi sòn khát từ túc-lát-lot-long. Mẹ tôi phái di-ban hàng rong, tần-tần ngói-bá. Tôi có ngói-dâu khi mới được báy, tẩm-thang-dâ-pái-xu hàng giò, một ngay chí được vú-mẹ có hai lân, buồi sang và buồi-chieu. Mẹ tôi đái-giàng hàng xuồng, không kip ri-bô nhieu, ôm chaoing lây-lát cho tôi bá, và ngắn-ngắn-h'ay:

Con ạ, tổng Tay nói voi-me rằng muôn-mang con v'ê-de nuoi va cho-con di-hoc. Nha-ngaio, con c'eng-biet, th'it, con ve voi-ong.

Tôi suj-su-khoe v'ay noi:

- Lay-an-thay con-ban-hang-nuoi-me? Con v'ay voi-me, con-khong-theo-ong-Tay.

M'ay noi:

- Con phai-ngaie-My. Con beo-beon-kien-

n'en-pon-ung-nuoi-muon-cho-hay-chau.

Tay day-la-an-nhan-cua-me-ong. Ve-phai,

ong Tay d'm-ne may-tram-be-de-mig-v'e-

que-an-duong-tuoi-gia. Thoi, con l'ay-an-nhan-

truc-ruoi-can-lay-mey-sau-cho-phai-diao.

Buoi-khoec-jua-cua, nghe-me, cho-me-vui-

b'au-boi-ti.

Tôi ma-biet-ong-ay co-chue-ngaiep-

linh-nhu-vay-thi-khong-k'au-nao-toi-

dam-phat-va-canh-tay-ong-ay-n'eu-

ong-ay-phai-toi, khong-khao-fai-dam-

tranh-nhau-keo-v'ay-ong-ay va-toi-tu-

hoi-sao-ying-ay-giua-nhu-the-mu-

khong-di-choi-boi-ch'oh-khac-sang-

tron-hong, ngau-chu-nhat-nau-cung-

di-cuu-la-ly-ky-gi?

Nhung-toi-con-hoi,toi-chang-hieu-

gi-cac. L'am-khi-ong-xens-cuu-quu-bâ-an,

tôi-thay-doi, tôi-khong-muon-bo-

ong-ngoi-mot-minh, toi-lien-giò-h'au-

com-ra. Vi "ong-han" la chỗ-thanhn-

cho-nêu-toi-mori-khong-giur-y-tu,

anh Nguyen duy Kien

Tôi coi-the noi-la tu-luc-lam-con-nuoi-ong-Tay, may-ho'm suu, ong Tay bao-toi dan-ong v'y na-hoi. Tuoi dai-ong ve tuip-leu-tranh cuu töi cung-nhu dat-mot-dia-ban-dong-nghiep-han-nuoc-vay.

C'on v'ay sruoc, tôi khong ngan-ngaia mà-noi lai hoc-dot. Cai-do-la-ban-tinh-cua-toi. Tôi khong co-oc-thanh-minh, tôi-khong-co-tri-nho. Nói-ton loi, tôi-duc-cu-yet-dot. Va-lai-nghiep-tay-ve-sau-cung-du-biet-la-toi-doi.

Cach-doy-vai-hai-nau-toi-lai-theo-ong-Tay ve ngau-sau-thang-ben-Phap.

May-buoi, tôi-dang-ø-bai-bien Le Touquet v'ien-bai-bac-nuoc-Phap, tôi-duc-tin-me-tai-chet. Nam-ay-toi-15 tuoi.

Tai-vor-lai-thu-v'ore-quai-huong-tai-nghia-thu-huong-nuoi-dau-phu-kim-nam-mo-cha-muoi-toi.

« Ngay sau con-lon, con-cho-me-nh... »

Tieng-mé-vang-dai-tai-mot-dia-beo-hang-dai-tang-dang-re-tuom-bia-mu-cua-ong-tu-mang-nang-deu.

« Thua-me, con-khong-kip-hao-bien-ao... »

Tôi kh'eo-toi-muoi-tam-tuoi, ông Tay cho-toi mot-cac-trai, ta-chue-mau-ruong va-moi-nam-tuoi-ve-tu-hoc, tien-lai-quoc-phi-dai-Phap. Ngo-rong-ra, cha-nuoi-toi-deg-nam-lam-sao-khong-bao-gi-phai-phai-chet-doi, tuoi-co-doi-nat, thi-biet-co-ngaieh-thu/nguoi-danh-dao-gam-va-k'ien-de-tre-nha. Vi-thu-cho-nen-toi-chi-biet-noi-tieng. Phap-gan-dung-giong-vi-dai-sang-Phap, nhung-viet-thi-phai-nhieu-tam-Sinh-tuong-o-nor-thon-quan-han-cho-nen-van-foi-tieng, ngoh-kihi-noi-tieng-mey-de.

Anh-Chieu-Nhan-ay, ng'au-voi-thien-ly-ay, anh-via-dizog-trong-thay. Anh-biet-ti-co-du-tu-chac-ma-lay-nam-thi-bay-thiep, lay-nhung-ong-ro-dep, nhung-ong-oi, bai-dep-on-mey-thi-me-dau-la-tran-khi-trang-duong-xa-cach, bao-den-va-nuoi-thi-chien-thanh-khong-biet-hao-gi-phap-nham. Ng'au-voi-xau-ay-dau-duc-an-nhan-cua-toi-lay-chon-cho-toi, ng'au-voi-xau-ay-la-mot-vat-thien-ly-lei. Dau-sao-cung-la-ong-tuoi-dau-goi-tay-ap, khong-khai-nao-toi-ruong-bo. Tap-song-chet-ve-nuoi-dan-ba-xau-ay-ma-khong-mot-phut-nao-toi-dam-soan-vi-ong-bang-quang, toi-chiu-dung-deg-cai-xau-cua-ong-toi-ve-troi-dai-dinh-vay, toi-khong-ham-sac-dep-hao-hang-ma-nu-ho-ban-hau-nen.

Moi-luc-sau, ng'au-voi-thien-ly-ay, anh-tuoi-reu-vao-phong, mang-hai-tay-chien-nuc-chieu-trop-san-noi-toi.

Toi-cu-xuống, khong-dam-nhin-ong-dan-ba-ay-va-s'khong-co-dau-can-dam-ma-vit-bo-thanh-kien, va-vi-tu-thuy-hoi-han-dai-co-ac-cam-dau-tien.

Tu-tu-dang-len, toi-gio-hai-tay, kinh-can-don-lay-chien-nuoc. Thoang-nhin-thay-may-

ngon-tay-to-va-den, toi-thay-phang-phat-nhu-

nhung-ong-ton-tay-bip-mang-trang-nuoc.

Tu-cu-dau, toi-le-phet-thu-tra:

- Cam-ay, moi-chi-xoi-nuoc!

Hoa Mai-phong

BIEU-HIEN-V'E-DEP QUY-PHAI

HANOI - 7, Pho Hang Quat - HANOI

Chien-nuoc-che-song-sanh-trong-tay-toi.

Nguyen Dan-Giam

TẾT CÙNG

(Tiếp theo trang 10)

Vì thấy lạng này hiền trú, có nhiều nhà ngồi róng rả, họ Cờ-den liền chiếm đóng, định ở luhn-lam một nơi cùn-cùn. Thủ vua may lùi đó quan quân Pháp chia đi dẹp các toán giặc ở các nơi, họ Cờ-den dù người đồng súng-mìnhi cũng không chống nổi. Các nơi cùn-cùn là cửa chúng như ở Sem-tay Tuyên-quang đều bị phà tan rã. Các toán nhỏ chia đi các nơi; toàn đóng ở lạng này liệu họ phải tùng đường chạy trốn. Vì vậy, nhán-dàn đầu-dàn dây-dàn dài lại đeo yên òn lam an.

Được tin bon giặc đã bỗn đà, tảng này bị kéo nhau về. Trước cảnh khốn khổ, ai mà dám xót, nhưng lại mường túy dùi lũn hình đà-tết, đều được an-cử lạc-nghịch, không còn phản cãi ai mà bỗn lang chạy trốn. Dụp dép và sàm sang lối nhà cửa rùa, họ cung di với những thợ giàu ở các chốn-địa lòn, ai nay đều rõ ràng: trừ những thợ bù lòi hỏng và ngón mìn, các lòn đều vẫn nguyên vẹn.

Lại có lòn của nứa, nhiều nhà co nhằng hòi bành chung-nên xưởng đáy nước tối gần mỗi tháng, với iêu-bóc ra vẫn thênh xanh-dense như bành mòn luộc không hé biến vĩ.

Mỗi nhà thay thế, các nhà khác cũng đều thấy thế, xét ra mới biết Janh-chung gọi là vua mòn luộc, con dang-dong hoi, quang vía nước lanh, hot nong miết lịt ở trong, norkh khát-tham var, bành-ván cùi-deu mòn.

Hom áy là 20 tháng giêng, các nhà thày còn dược bành chung, còn cùi mòn Tét, bành mòn luộc, lại bay ra an-uông yui chor, trước là móng cá lèng dược yến-toan, sau là chò-bo với những ngó-yết phái long-dong chay-trén.

Ho bắc-nhan do là «tết cùng». Vì có một ý-ugia, cùi-ký-nem do, tuc-an Tét cung mòn thành mòn tuc riêng, hra-truyen cho tôi ngay nay và mai-mai.

VŨ BẮNG

BÓI-TAM-CÚC

(Tiếp theo trang 15)

TỬ-TÙ-BỎ

- 1) Thời vè mà tào-lay il yén để buông cho vèn.
- 2) Ngày bài-mai bao-mong gi giấu-có.
- 3) Một người một việc, ai hoi-dau-môô đến-minh.
- 4) Ông Tò-xe thi sang-hen đê y đien lam-gi?
- 5) Tiết-nhiên-nhưng-nghéo-nết, chịu-duedu thi-chiu.
- 6) Nếu-không-trác-tang-có-hy-vong-dòng-con.
- 7) Nếu-không-dài-tinh-dài-nết-thì-dung-hy-vong.
- 8) Đòi-khôn-của-khổ, muôn-thành-phai-ra-công.
- 9) Cõi-nhung-uy-nhâ-làm-gi-cho-người-ta-tin-minh?
- 10) Cõi-cõi-bat-thì-còn-vất-vã.

TỬ-TÙ-DEN

- 1) May ra thi-nõi-dược-nghiep-nhâ.
- 2) Tinh-jin-ai, lõi-dõi-thi-người-khác-lay-mít.
- 3) Cõi-nghéi-phú-lawn-nhưng-ho-van-cõm-nghéi-hai-bi-như-thuong.
- 4) Sang-hay-giờ, hén-vé-sáu, biêt-dâu-ma-hóng.
- 5) Nghéi-tin-bać-nhưng-giau-dice-hanh.
- 6) Cõi-rà-vao-những-noi-soi-phân-thi-lát-dâu-na-nhiều-con.
- 7) Muôn-và-hai-phai-susi-mith-y-giò.
- 8) Choi-làm-nhiều-tôi-mỗi-công-thanh.
- 9) Niêng-nười-jin, nhung-phai-rén-tinh-cho-ti-hor.
- 10) Ví-hroi-ma-yá-và-thi-còn-oán-nói-gi?

Dâm-khách

Tết-ham-nay-ninh-eta-não-ira-thich-van-huong, nêu-chảng-co-
thay-quyen-«Thi-Nhân-Viet-Nam»-ben-fu-tru-sa, dia-mit-ngot
hay-hien-nam-don. Tết-đây-se-mát-pham-hung-thu-het-nam-bach-pham.

DIỄN-TÍC

Prix-each-hang-sach-hay-Ô-Nguyễn-Diệp-Phu, Boite-postale: 20, Hué

BÙI-DÚC-DÂU

Kết-toan-giau-dinh-tôa-an-Hanoi

49. Place Neyret, Hanoi — Téléphone: 18-72

Bảng-kết-các-giá-tiền-Mở-sô, Giữ-sô, Chỉ-dẫn-cách-lâm-sô, và kiêm-sát-sô-sách:

Nhà-huân n.º	Nhà-huân trong-thôn	Nhà-huân tòn
100\$00	200\$00	400\$00
50. 00	100. 00	200. 00
50. 00	100. 00	200. 00
30. 00	60. 00	120. 00
50. 00	100. 00	200. 00

Mở-sô:
Giữ-sô (mỗi-thang-giao-một-bản-kết-toan).
Chỉ-dẫn-cách-lâm-sô-sau-hai-thang-có-lâm-
ley-dice).

Mỗi-thang-hai-lần:
Kiêm-sát-sô-sách: Mỗi-thang-bốn-lần

Tốt-hơn-hết-cac-thu-dau-tai-day. Giá-bán-lẽ \$0.35.
Cô-bản-tai-khắp-các-hieu-thuc-Nhật, Tầu, Nam.
Hiệu-tap-hoa-v.v.. Cân-thêm-dai-ly-doc-quyen-tung-tiat.
Hội-hang-chinh: № 80; Médicaments — Tel.: 1922 Hanoi.

NĂM QUÝ - VI...

(Tiếp theo trang 2)

TER-DEI: Mandalay-thât-thǜ.

4 Mai: Quận-Nhật-chiếm-trường
bay-Alas-kö-miền-các-Tay-Ninh-Diên-
diện.

5 Mai: Quận-Nhật-chiếm-trường
bay-Lungiing-về-dia-phim-tinh-Van-
nam.

11 Mai: Quận-Nhật-chiếm-Tengzech
và-tran-biển-kết-lieu.

21 Mai: Phi-quân-Nhật-danh-phá
các-co-quan-quản-cá-cá-Trung-khanh
về-hai-tinh-Trat-gianh-và
Giang-tay-dòi.

23 Mai: Quận-Nhật-chiếm-dong
King-hwa-và-Lancat, hai-mai-can-các
quân-sứ-và-Trung-khanh-xa-Trie-tong,
Giang-tay.

24 Mai: Hành-dòn-Nhật-danh-Ha-han
cung-miền-quân-dao-Alcoiteaneas
của-Hoa-ky.

7.5 Jun: Quận-Nhật-chiếm-hai-dac
Kaka-và-Attu-vào-quân-dao-Mason-
Neunes.

5 Jun: Hành-dòn-Nhật-danh-dao
Midway-còn-cuối-Việt-Nam-Tha-
lând-dong-mot-hanh-chong-nhau
Mỹ-kieu-e-Entrepre-e-và-mi-phu
chiêu-hu-ti-hornet-có-mot-dong-han-hang-nhat-Mỹ-dei
bi-danh.

29 Jun: Các-co-quan-quản-cá-hai
hộ-bé-Phi-Hoay-không-bi-lan-nam
Nhật-danh-phá.

12 Jul: Quận-Nhật-chiếm-các-hai
can-quan-quản-trong-và-các-
Malagasy-và-phía-tây-dau-Southeast
Guinea.

10 Aug: Hành-dòn-Nhật-danh-tháng
trong-trần-thay-chien-lai-bé-Coral
My-kieu-Gia-hai-Philippines

13 Aug: Nhóm-quân-dao-Salomon-13
mòn-trong-hai-9-không-tuoi-nam-3
không-tuoi-nam-10-tau-tuoi-tai-Ah, Mỹ-bi-
danh.

7.11 Aug: Trận-thay-chien-lai-thu-đau
mòn-quân-dao-Salomon-13
mòn-trong-hai-9-không-tuoi-nam-3
không-tuoi-nam-10-tau-tuoi-tai-Ah, Mỹ-bi-
danh.

25 Aug: Trận-thay-chien-thu-đau
nhóm-cá-phai-hai-Philippines

25 Sept: Hành-dòn-hai-quân-Salomon

nhóm-cá-phai-hai-Philippines

26 Sept: Trận-thay-chien-nam-Nam

Thái-nhâng-dong(1-thiêng-giap-han)

Thái-nhâng-mát-han-hap-khu-truc-han-

hong. 45-dâm.

12 Nov: Trận-thay-chien-thu-đau

nhóm-quân-dao-Salomon-11-tuân

dong-quyet-het. Còn-đò-mặt-tran

El-Alamein-chi-vach-Alexan-

ria-và-le-Caire-đò-69-pis-Quan

Thien-han-và-khu-Augusta-hai-dau-nay

ne-khac-2-khinh-truc-han-hap-dai

hai-chiec-nua-bi-chay.

8 Dec: Kháp-niêc-Nhật-và-miền
Đại-Dông-á-cù-hanh-kết-niệm-dé
nhát-chiến-nhau-sây-thi-cuoc-chien
tranh-Thái-hanh-dong.

Dân-cuoc-chien-tranh-à-Âu-châu
và-Bắc-Phi

Cuoc-chien-tranh-à-Âu-châu, Bắc-
Phi-và-miền-bắc-dong-dong-hai-dau
từ-September-1939-den-may-ván-kéo
đến-hai-năg-càng-kich-het-them-Ho
a-khong-hai-tai-xu-Maroc-và-xu
Maroc-và-Algeria, Quận-Pháp-trung
trong-và-chinh-phu-chinh-thap-
đòi-quyen-chay-hay-dai-tuong-No
goa, tien-cuoc-chien-lai-han-rong-den
tai-cuoc-hien.

Tai-miền-phía-Đông, Quận-hai

Nga-và-Britain-và-miền-danh-nhat

khi-không-thien-trong-hai-khong

thien-trong-hai-khong-thien-them-nay

sẽ-dai-dong-thien-them-nay

chay-hay-dai-dong-thien-them-nay

na-và-hai-huân-của-Anh, Mỹ-dâ-iô
ca-rang-hai-nuoc-dó-chua-có-tu-lic-
huy-ting-dé-danh-thang-quân-Truc-
và-Auechau.

Tinh-hinh-Dong-duong van-dung-yen-đon

Suất-nam-Nhâm-nga-và-ri-tinh
hinh-Xâ-Dong-duong, nhô-chinh-sách
không-khoa-của-các-nhà-cầm-quyền
và-sự-hợp-tác-chết-chê-trong-công
cuộc-phong-hỗ-chung-và-được
yêu-đón-Tru-một-vai-vai-om-thanh-
Hai-phong-và-các-vụ-hỗ-bắc-dong, thi
toàn-thê-nhin-dân-xã-và-van-dung
hưởng-sự-thi-binh-giá-và-cá-thé
giới-đu- trong-cuộc-binh-lứa-và
tiếng-sang-nay-ở-công-canh-Dong-
duong, Đông-duong-có-the-coi-như
một-ô-hoa-hung-và-thinh-varyng
giá-và-mot-sa-may-day-xuong-mau
Burg-huong-cái-diec-ai-hiem-có-và
qui-hu-đo, chung-ka-không-thé-nào
quân-dung-chinh-sách-thap-khon-kheo
và-hợp-vợ-tinh-hieh-nay-nay-và
Thống-ché-Petain,và-thái-binh-dong
Thi-và-Đông-dong-và
Toàn-quyen-xi-nay.

Tất-cá-các-dan-toc-trong-xã-nay
và-van-huon-lon-tong-tranh-hanh-và
hết-suc-tin-cay-vao-chinh-phu-quy
cách-menh-ở-Pháp.

Dong-duong-dâ-iher-và-suy-thi
huy-đo-sé-xâng-dung-chuong
trinh-vé-tuong-lai-và-hai-hat-dau-thuy
hinh-mot-vai-công-cuoc-trong
chuong-trinh-vé-tu-dó: nhô-viec
hái-khai-khoa-cung-khung-trong-Dai
hoc, mò-róng-và-sing-sang-thanh-phé
Hanoi-và-miền-Saigon — Cho-lon,
các-cuoc-du-thien-hiep-hai-và-danh
phi-duc-phi-duc-hai-và-danh
phi-duc-hai-và-hai-và-danh

Nhô-phi-duc, trong-hai-nam-thap
diem, ván-hết-sic-theo-danh-cuoc-cuoc
kinh-hai-xu-Dong-duong-và-mot
phuong-dien.

Và-công-cuoc-tuyen-truyen-và-giao
du-khien-kien-ta-thay-hai-dau-có-kết
quán. Nhông-biéo-van-cu-quan
Toàn-quyen, cu-cu-quan-cu-quan
và-nhung-tai-mot-vayng-roc-cua
Thống-ché-Petain-và-hai-dau. Ví-vi
trí-quan-cu-cu-hai-Tunisie-và-Dire
phi-duc-cu-khi-hai-mien-phu-và-danh
phi-duc-hai-và-hai-và-danh

Các-diêu-khuynh-ran-và-vé-sinh-nam
các-diêu-day-hao-vé-cham-nui, ném-lam
và-cu-van-de-the-thao-thanh-nien
cung-deu-truyen-hai-và-thay-hai-dau

Cuoc-quoc-gia-cach-me-nem-dem
thuc-hanh-và-mot-hai-phi-duc

Và-dau-dire, tinh-hinh-dâ-kha-hon
trong-vi-eac-nuyn-hanh-luân-cu
hinh-à-dong-dâ-dung-trayen-hai-kháp
noi.

Và-hoa-cung-dâ-phu-hoi-và-mô
mang-them-vi-viec-hoc-và-dung-tô
chu-theo-chuong-trinh-moi-và-dung
và-đây-đay-đay-và-khô-cô-dien-à-dong
và-khuyenk-hich-viec-lap-cac-đô
cô-đô-hai-xu-huat-alexandrie-de
Rhodes.

Chinh-phu-lai-dat-râ-thông-gia
thuong-vé-van-chuong-cô-cô-đô
các-van-viet-bang-quoc-van-và-chu
và-việc-phuc-hung-tinh-thanh-cô-hu
dang-qui-trong-cua-xa-hoi-Viet-nam
Cuoc-quoc-gia-cach-me-nem-dem

thuc-hanh-và-mot-hai-phi-duc

37

Thần và văn-hóa với nước Nhật cũng rất chia sẻ, chia sẻ và hai chính-phủ đã đồng-trao đổi các tài-chiếu-viên Nhật và Đông-duong.

Một số thành-niên tri-thức Đông-duong gần đây đã được chính-phủ lợa-chon vào những dia-vi-quan-trong trong việc hành-chinh và cho sung cả vào những chức chỉ-huy tại các công-sở. Việc này đã rõ ràng Pháp, Nam đã hiếu-nhau và tin cậy nhau hơn-nhiều và con-sẽ tin cậy nhau mãi mãi.

Kết luận

Sau khi nhìn qua các trang, dân-người có con-mắt-lac-quan đến đây cũng phải nhận rằng tình-kinh phe-dark-chủ là khai-Ngã, Ngã, M... trong năm-Nhâm-nga chưa có gì là khai-ham-nam-truoc. Nhưng liệu trong năm Quý-Đi (1943) có thể nói là đại-chien-danh-co-the, ket-kien-duyet chua? Chắc hẳn cả hai bên Truc va Dong-dung đều mong muốn có một thoái-mot voi trien-quyet-liet may da di tot cuoc loem thang san-cung nhung eac tran quyet-liet do hoa gioi se shy ra, hien nay chua ai dam qui daun.

Tin-choang-trung binh-hi edis hai-phai thi ta so thuc-trung 1943 sẽ là một-nhieu dia-tran di toi do rao qui-tehet lai luong-hat-ho sau gian ngang-nhan. Anh va MS da dip-dich trong nam 1943 se tang them quan-tri phu-nhieu nhai la ve. Phien-en (tien-hien va phi-le) S6 phi co du dinh chia tau so co tot 120.000 effice. Va phe-Truc ta thay H' quang-cam-hor va vien-tang-gia-hien-hi pham ta chia rang so tang do dung-khang phai lai lai va khong-kem vi phu-dich, nhai 12 trong nam vua qua ta thay H're da m'c rong-pham-vi kinh. Le den tan-mien Cinae-vi song Volga va Nhut da chien-duyet co miem Dong-A. Vi the k'g nhat chien-tranh cua hai-nuoc se mo mang mot cach, rat-ton-ao.

Su tang-gia ve quan-hue mot nuoc la tuy theo suc-xuat-san-cu nghie-chien-tranh cua nuoc do mot-phu-nu, nhai la trong-cuoc-chien-tranh-to-tan-nay-nay. Nhieu the, co le cac-tran-danh trong nam 1943 sap tot v' khap-eac-mat-tran-Dong va Tay se vo-cung-ac-leh va se co the, dinh-doat duoc so-phu-cuoc-the-gioi dai-chien khong tien khoang-hau, hay-gung-nen.

T. B. C. N.

Librairie Générale Nam-Ky
Biên-Sách-NAM-KY
N° 17, Bd. Francis Garnier, HANOI
GIÁ SỐ 50. BIỂU-TÍCH NAM-KY HANOI

BÁN ĐI các thứ giấy,
bút-vi dò van-phong.
Phát-hanh nhung-thứ
muc-dong-giua (encre tampon), muc-in thach
(encre polycipe), thuốc
tẩy-mực (corrector), con
(collie). Mua buôn-xin
viết-thư-vé. Giá đặc-biệt.

BAC-SI
DĂNG-VŨ-HÝ
NGUYỄN NGỌI-THỦ-TẠI
SMA TRƯỜNG SAINT LAZARE Ở PARIS

CHỮA CÁC BỆNH
CHUYÊN-MÔN
CHỮA BỆNH HOA
LIỀU, BỆNH DẠN BÀ

N° 18, Rue Richaud, HANOI
(ĐẤU NGỎ HỘ-VŨ) TELEPHONE: 242

CUNG CHUC TÂN XUÂN

Bản-trường kinh-chung-phu-huynh-nam-nu-hoc-sinh
dang-van-su-nhu-y:

Ecole Kim-Son P. Penh

LIBRAIRIE — BAZAR — PAPETERIE
Kim-Son
N° 201, Maurice Long, P. Penh

Bản-hieu co ban cac-thu-thuoc bao-ché
Trung-Nam, Bắc, dò-tap-hoa va nhung-dù
dung-cua-hoi-san.

N.T. — Bắt đầu từ tháng April bón-trường
se m'c thêm hai-lòp-hec rong-rãi-mát-mé.

NHỮNG SÁCH RẤT GIÁ-TRỊ
XUẤT-BẢN VÀO ĐỊP TẾT QUÝ-VĨ

Gia-le m'ng l'or	cua T'n-Ba Ng. KHẮC-HIẾU	0.75
T'nh-chua den nh' chua	cua PHAN-TRẦN-CHUNG	0.85
Ba-phi-ba-dong cua THÈC-NAM	0.80	
Võ-sl-dao cua NÚYEN-THÙC	1.20	
Bén-Thao	cua NGUYỄN-VAN-PHÚC	2.10
Dời-sán-khau	cua T'S HUU-TIEN	0.75
Chung-quanh-nuoc-dan-ba	cua L'E-VÂN-TRƯỜNG	dang-in
Gửi-ox-xuan-tan	cua LAN-KHAI	*
Hồi-ở-nhà-xuất-bản HƯƠNG-SƠN	82, PHỐ HÀNG-BỘNG, HANOI	

Muốn biết:

- Luật-thông-thức
- Lời-chi-báo cua Docteur
- Nhungs-sự-giao-dich voi sô
- Xă-giao
- Nhungs-diem-thuong-thuc
- Nhungs-ngay-phien-chy
- Nhungs-gio-xe-hoa

H'ay mua ngay
Tân-Nam-Lịch Năm-Quý-Mùi
(1943) cua

Imprimerie de Hanoi
85, RUE DU COTON, HANOI

Ai ho, mach-pao, nhau-cung!
Uống Thán-hó phòi Læ-Long
khai-lien!

T'nh-cua-nay chuyen-tri
het-moi-benh-phòi,
ho-dorm, ho-khan, ho
ra-buyet, mat-tieng,
ng'ra-cò, daug-ye.v.v.

Quan-Chánh-d'c'e
phong-thi-nghiêm-dâ
cấp-giay-chung-nhan.
Giá-mỗi-hop: 1.500

Hồi M. Ng.-Xuân-Dương
LAC-LONG, 22 TIỀN-TSIN, HANOI

CÓ PHẢI ĐÊM 30 TẾT...

(Tiếp theo trang 29)

bóng-tát-niên, nhung-tieng-oghe-di-dang,
cang-đe khiet-thich-may-ngoai-san-long
yen-tri-co-nu, lin-quyet-la-tieng-kieu-gao
cua-hon-oan-quy-doi, hoac-co-ninh-cung
nhau-giai-to, hoac-dang-than-tho-khong-co
chon-hu-thuc-xem-sao.

Bến-hue-thi-gia-như Dô-Phú-thát-la-sieu,
quân-sát-tuc, thinh-thoảng-cang-đang-ra
mot-hai-cau-thu-rung-ron, binh-nhau-khin
nhien-tinh-ma-quy-keu-hu-la-su-quá-co.
Vi du hai-cau-ong ta ket-thuc-bai-thu
v' Binh-xu-hanh:

新鬼領冤青鬼哭
天陰雨晦鬼聲鬼哭

Tám-quy-phien-oan-eru-quy-khoc
Thiên-am-vu-thap-thanh-thu-thu

Ng'ua-la:

a Ma m'ua keo-om ma c'uk-khoc
a Troi-am m'ua uot-tieng ni vu

Đoc-hai-cau-thu-nghie co-yeu-thu-huong,
hinh-nhau-nhieu-tinh-ma-quy-kieu-khoc
phang-phat-lieu-tai-minh-that!

Nhung-nghie-lai-moi-thay-la-v' ty. Thay
nhu-quy-khoc, tai-minh-trong-thay-co-hoa
nhap-nhau-trong-mat, co-dien-khong-bi
duyen-co-la-sau-sao, cho-pen-nam-do-Is
lula-ma-hien-leu. Daing-nay-khong-to-mit
can-mu-ma-eru-cho-la-mu-ken-quy-khoc,
chung-qua-bon-nuoc-la-dau-yu-tri-co-ma
roi, thanh-ra-dem-khuynh-bat-cu-nghie-mot

Nothing-hai-lap-lap-giuu-dong, ta
trong-thay-dem-la-moi-tet-va-nhung-dem
toi-khoc-cung-thia, neu-chang-la-duoc-cua
nuoc-di-boi-con-canh-khu-y, thi-chinh-la
fan-huu-hua-trong-may-ogni-mu-cu-phat-le
that-day, nhung-khong-phai-la-ma!

tięng-dong gi la loi mà không-phân-biệt
duo là tieng gi, tuc-khac-tin-tuong la tieng
ma quỷ-không-sai. Sir-tin-tuong ấy
di-truyen-tu-doi-no-den-doi-kia, người-nay
qua-nuoc-khac, không ai chịu-khô-suy
tin-hu-thuc-xem-sao.

Ký-thuat, nhung-tieng-vut-vu-rung-ogn
nguo-i ta-thuong-nghie-trong-khi-chien-troi
v' ty, dep-vang-canh-tan-do, chia-la-tieng
gi-thoi, tieng-chim-kéa, hay-la-tieng-song
khong-khi-chon-chon-trong-hau-tron.
Co-khi-cay-la-rung-dong-ma-phat-ra-mot
thu-thanh-am-nghie-nho-gao-thet, nhai-ren
ri. Co-luc-la-trong-mot-quá-dai, vi-uyen
duo va hoan-canh-the-mu-khong-thet, cung
phat-tong-lenh-nhieu-tieng-ky-di, lam-cho
lung-chuyen-ca-cua-nam, hinh-nhau-sáp
sua-cua-dia-chia-chau-vay.

Chinh-nhung-tieng-dai-khai-như-thé-dua

lot-vao-tai-nuoc-la, den-cang-nghie-co

diêu-thé-luong-hoac-khung-khipp, khien-ke

sac-sac-me-tin-di-dau, nhain-nay-la-tieng

ha-quy-khoa-khoa, trong-khi-nuoc-co-kiem

luu-khoa-hoc-nhieu-it, khong-thay-gi-lam-la.

Nhung-ogn-hai-lap-lap-giuu-dong, ta
trong-thay-dem-la-moi-tet-va-nhung-dem
toi-khoc-cung-thia, neu-chang-la-duoc-cua
nuoc-di-boi-con-canh-khu-y, thi-chinh-la
fan-huu-hua-trong-may-ogni-mu-cu-phat-le
that-day, nhung-khong-phai-la-ma!

NGÙ-LIỀU

CƠN RĂI IT
TRUYỀN QUĘ
cua TEAS-TUKE
cua HIEU-DUC
DỨA-CƠM (CƠM)
cua NGUYỄN-BIẾU-CHINH

XIN CHÚ Y:
May-1943-se-phai-banh'
T'nh-cua-sach-my-huynh
cua-nha-xuat-ban-trong
biieu-khung-nhieu-agn
duoc-du-muoc-s-ct-phu
LƯƠM-LƯA-VANG
xuat-ban

Nha-xuat-ban LUƠM-LƯA-VANG
Giam-du-CTT VAN-DU
49, Phố Tiễn-Tsin — HANOI

NGỌC-LONG
53, Rue Maréchal-Foch — VINH

CHUYÊN-MÔN BÁN VÀ CHÙA
BÚT MAY, KINH THUỐC, MÙ TRẮNG
ĐÀ NỘI TIẾNG VÀ ĐƯỢC MỌI NGƯỜI TIN-NHIỆM

Một-hang-ché-tao-dù-các-kieu-mù
hyp-thoi, chuyen-phai-han-huon, di-khip
các-tinh-xí-Dông-Pháp. Xin-gui-thu-vé,

RỪNG KHẮN NÚI MÙ NGỌC-LONG
Các-ogni-se-nhau-duoc-bán-tarif-các-thu-mù.

TRI HO LAO

Số-nhà: 176, phố Lê-Lợi, do-ông Lê-xuân-Khôi, Quận-đoc. Thuốc-Đại-Á, có-4-thu-như-vầy:

- 1) CAO HO LAO, lon 20\$00 se-tang (21\$00); nhô 10\$00; se-tang (12\$00); thi-nghiêm
5\$00 se-tang: (6\$50); Chuyen-tri Ho-Lao, ri-muoi, dam-nhieu, dau-cò, iac-tieng, chien
diem-thay-phoi-xam-den, thi-nat, Bäng-tham, co-vi-trung-Lao, thi-dung-them:
2) NGƯỜI TRÙ HO LAO, lon 5\$00 se-tang (\$5\$00); nhô 3\$00 se-tang (3\$50);
3) DƯỜNG PHÉ CAO, 10\$00 se-tang (12\$00); boi-boi-äm-duong-thay-hoa, dien-hoa
ng'u-tang, Hop-voi-Cao-Ho, binh-nhan-chong-lai-sire, mau-han-cac-vết-thuong
o-phoi. Bang-co-nong, sót(lam-lanh), hoac-bang-bung-tuc-ogni, dung-them:
4) GIÁ-UË THANH TÂM TẮN, 2\$00 se-tang (\$1\$00), se-loc-hết-chai-doc-o-phoi

và, trong-ogni-ra, Ai-muon-t'r-benh-Lao, nêu-doc «Nghiên-cuu-và-bài-trú-tới-göc-binh-Lao» là-sách-tang-không-cua-nhà-thuốc. Muôn
xin, Ném-timbre \$0.50 làm-cuoc-gói. — Thuốc-Đại-Á bán-tại-tổng-cục: 176, Lê-Lợi, Hanoi, — Ch'fens: 209, Lagrandière,
Saigon. — Đại-ly: Thanh-Niên, 43, An-Cựu, Hué. — Mai-Linh, Haiphong, các-nơi-trên-deu-co-tặng-không-sach.

PHẢI ĐÊM 30 TẾT...

(Tiếp theo trang 29)

nên, những tiếng nghe di-dang, khinh-thiếc may người sán lóng, eo ma, tin quyết là tiếng kêu giờ oan quý-dot, hoặc có o-tinh cung tòi hoảng đang than thở không có dòng than.

Ký thật, những tiếng vui rộn-rã mà nghe là thường nghe trong khỉ chieu trời àm ý, đèn vàng chan tan do, chí là tiếng gõ thời, tiếng chim kêu, hay là tiếng song khinh-khỏi cuồn cuộn trong bia tròn Cơ khỉ gáy là rung động mà phát ra mỗi thứ thanh âm nghe như gõ chuông, như reo rí. Gõ lục ô trong ruột-quả đất, vì duyên do và hoan-canh thế nào không biết, cũng phát-tiếng lồng nhằng tiếng kỵ-đi, làm cho rung chuyển cả cửa nhà, hít như sắp sura hư thê sem sao.

Nghĩa là:
t mờ kêu oán ma cù khóc
t ối mưu với tiếng nín
t ai cầu thờ nghe co y vi thi lương
t nhũng tiếng kêu khóc
t khai tên tại minh thất!

Chính những tiếng dai-khai như thế đưa lối vào tai người ta, đèn vàng nghe có điều thế-luống hoặc khinh-khỏi, khiến kinh sợ-mùi-thi-doan, nhân ngay là tiếng ma quỷ kêu khóc, trong khi người có kiến hứa khinh-khỏi nhiều, không lay-gi làm la.

Những ngôn lira-cap lòe giùa đồng, ta trống đèn-huynh tết và những đèn tội khóc-cứng-thé, em chưởng ta duoc emu người đi bắt đèn canh khuya, tinh chinh ta, hàn-hoa ta trong mây ngũ mò cù-phát lea thai đây; nhưng không phải là ma mà qua bốn người ta đã yến tri cù ma ta, em ta đem khuya bắt cù nghe mot

NGU-LIỀU

HÀY HỘN HÀ NỘY

GIOT SUÔNG HOA

LÂU-THU
của Phan Văn Hùng
Ấn bản-chinh truc-tiep số 1 đến 42

TÓC CHI HOÀI

LÂU-THU
của Nguyễn Trí
Ấn bản-chinh : 500 bản-triệu số

AO THI AI CÙNG NHÓ TÓI
THUỐC ĐẠI Á - HANOI

é-xuân Khôi, Quận-dốc, Thuốc Đại-Á, có 4 thứ như vầy:
sô tang (21\$00); nhô 10\$00; sô tang (12\$00); thí-nghiêm
uyễn-vi Ho Lao, ra mau, dam-nhiều, đau eo, tắc-tiếng, chiếu
thói-nát, bằng-thứ-dam, co-vi-trắng Lão, thi-dung-thêm:
5\$00 sô tang (6\$00); nhô 35\$00 sô tang (3\$50);
dam-déc. Nếu, yếu-mệt, quá-dung-thêm:
06 sô tang (12\$00); hồi-bô-âm-dương-thuỷ-hoa, điều-hoa
ho, bình-nhân-chóng-lai-súc, mua-han-rã-vết-thương
tốt (âm-lanh), hoặc-hàng-hàng-tire ngire, dung-thêm:
TÂN, 2\$00 sô tang (3\$00), sô loc-hết-chất-déc-ô-phoi
và trong-người-ra.

và bài-trứ-tới gốc-bình-Lao» là sách-tang không của nhà-thuốc. Muốn
đọc-Đại-Á hàn-tai-tòng-cục: 176, Lê-Lợi, Hanoi. — Chỗ-cu: 209, Lagrandière,
Hue. — Mai-Linh, Haiphong, các nơi trên đều có-tặng không sach.

Về dịp đầu xuân các bạn nên đọc những văn-phẩm và thi-phẩm đặc-sắc do nhà Nguyễn-Du xuất-bản.

HƯƠNG-XUÂN

những văn-thơ chọn lọc của mấy nử thi-si danh-tiếng: VĂN-ĐAI, HẰNG-PHƯƠNG, ANH-THƠ, MỘNG-TUYẾT.

HƯƠNG-XUÂN sẽ mang lại trong các g-a-dinh ca-mot-trời-xuân đầy hương-sắc (có chán-dung của các nử thi-si)

Bản thường	2\$00
Bản giờ lụa	6,00

Thú

thơ của ĐÔ-CẨM-VÂN

“Thú” là cù một bản-dan’ tha-thiết đậm diện-tán-ký.

“Thú” là cù những súc-cảm-chán-thách, không-cúng-sâu-sắc.

Trinh-bày: thi-si NGUYỄN VĂN PHÚC
Tựa : LÊ HỮU THU
(Trong ban đọc-sách của nhà-xuất-bản)

Bản thường	2\$50
Bản giờ lụa	8,00
Bản Tường-vi	8,00

Chuyên Hà-nội

Bút-ký-cù VŨ-NGỌC-PHAN

Cần phái-cuốn này dễ hiếu-biết
Hà-nội thời-xưa, Hà-nội-dài-các, Hà-nội
thanh-lịch, Hà-nội-văn-học.

Giá

1\$20

Răng Den

Tiêu-thuyết-dầu-tiến-của Cô ANH-THO

Đời sống-gương-mẫu-hoàn-toàn-vị-tha
của người-dân-bá Việt-Nam-thời-xưa.

Giá	1\$25
(Loại “Hanh-Phúc” Gia-dinh)	

Thanh Lịch

của bà VĂN-ĐAI

Các bạn-phụ-nữ muốn-trở-nên-người
lịch-thiệp, hãy đọc-cuốn-này.

Giá	1\$50
(Loại “Thường-Thức”)	

NHÀ XUẤT-BẢN
NGUYỄN DU

Đường 206 bis, Số 11 — HÀ-NỘI

3 CUỐN SÁCH HÀN-THUYỀN
ĐƯỢC ĐẶC-BIỆT HOÀN-NGHÉNH

I — VIỆT-NAM CỔ-VĂN HỌC SỬ (đang in lật)
của NGUYỄN-DÔNG-GHIL 4\$50

II — NGUYỄN-DU và TRUYỀN-KIẾU
của NGUYỄN-BÁCH-KHOA 3\$50

III — THÁNG KINH (tiêu-thuyết-giáo-dục)
của NGUYỄN-HƯC-QUYNH 2\$80

HÀN-THUYỀN-DÂNG-SỦA-SOAN
XUẤT-BẢN TRONG MÙA XUÂN QUÝ-VI

I — SỨC KHỎE MỚI (phản-thực-hành)
của P. N. KHUÊ

II — NHÂN-LỢI TIỀN-HÓA SỦ
của NGUYỄN-BÁCH-KHOA

III — THANH-NIÊN và THỰC-NHỊP
của LÊ-VĂN-SI厄

NHÀ XUẤT-BẢN HÀN-THUYỀN CHỈ IN TOÀN
NHUNG SÁCH BỘ-ICH CHO TÌNH-THẦN BẠN THÈ

Ai-muôn được biếu-kết-để-một-cuốn «SÁCH HÀN-THUYỀN»
in-mùa-vết-dep, xin-gửi-thư-bé-hết (kém-Hèm 6-xu-temp):

6. Giám-đốc HÀN-THUYỀN XUẤT-BẢN CỤC
71, Phố Tiên-Tsin — HANOI

CHÈ RƯỢU MỪNG XUÂN
NẾU CÓ PHA LẮN VÀ

l'm sure you

will like it

cause it's

new

thuốc mạnh

DAI QUANG

hết-còn-gì-thu-hoa, vita-thom, vita-

ngot, lai-vita-bổ-than, thân-thể-khỏe-

manh, còn-người-nhiều-việc-thương

đứng-thoát-páy, thi-tinh-thần-không

bao-giờ-bị-mỗi-mặt. Thât-là-một

thuốc-bổ/có-một-không-hai

Dai-Quang Dược-Phòng

28, Hàng Ngang, HANOI